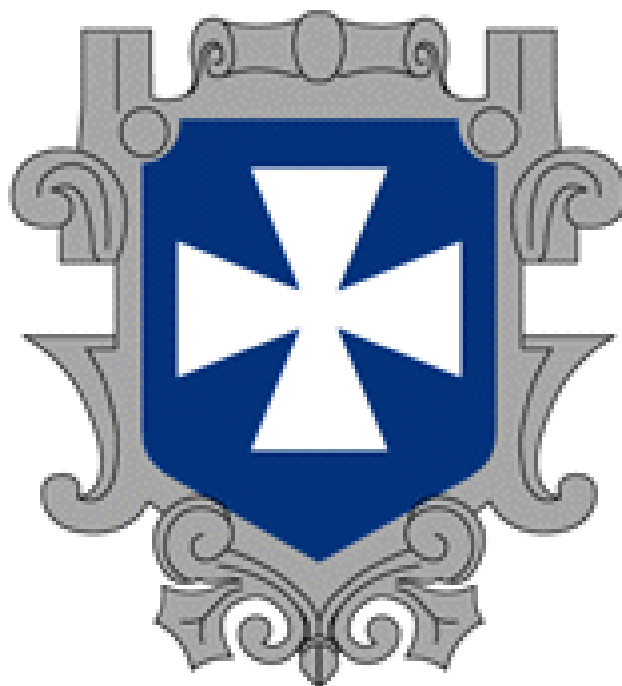

Prezydent Miasta Rzeszowa

**RAPORT Z REALIZACJI PROGRAMU OCHRONY
ŚRODOWISKA**

**Na zlecenie Gminy Miasta Rzeszów
za okres od 01 stycznia 2004 r. do 31 grudnia 2006 r.**

Rzeszów, maj 2007 r.

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp	3
2. Opis założeń strategicznych dla poprawy stanu środowiska wynikających z Planu Ochrony Środowiska.....	4
2.1. Cel Nr 1 - Poprawa jakości i ochrona zasobów środowiska przyrodniczego	4
2.2. Cel Nr 2 – Rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej mającej wpływ na jakość życia mieszkańców i środowisko	14
2.3. Cel Nr 3 – Proekologiczne zagospodarowanie terenów przemysłowych i skażonych	17
2.5. Cel Nr 5 – Racjonalne gospodarowanie zasobami energii, wody i surowców	20
2.6. Cel Nr 6 – Racjonalne gospodarowanie odpadami.....	23
2.7. Cel Nr 7 – Przeciwdziałanie poważnym awariom i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.	27
2.8. Cel Nr 8 – Rozbudowa systemów monitorowania stanu środowiska.....	29
2.9. Cel Nr 9. – Dalszy rozwój edukacji i informacji ekologicznej oraz poszerzenie dialogu społecznego.....	30
3. Opis realizacji założeń strategicznych dla poprawy stanu środowiska wynikających z Planu Ochrony Środowiska.....	36
4. Kontrola realizacji programu	82
5. Ocena realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska	94

1. Wstęp

Raport z realizacji „Powiatowego Programu Ochrony Środowiska” i realizacji „Planu Gospodarki Odpadami” został opracowany na zlecenie Gminy Miasta Rzeszów, w oparciu, o obowiązujące przepisy, tj. zgodnie z art. 10 Ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1 085 z późniejszymi zmianami), jak również w oparciu i na zasadach jak w Umowie Nr SR V/1/2005, zawartej pomiędzy Gminą Miasto Rzeszów a Firmą Wdrożeniowo Wykonawczą „Eko-Tech”

Raport został opracowany zgodnie z postanowieniami rozdziału 3 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628 z późniejszymi zmianami), jak również rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620).

Nn. Dokument zawiera ocenę realizacji „Strategii działań dla poprawy stanu środowiska, określonej w pkt. 5 „Powiatowego Programu Ochrony Środowiska” oraz pkt. 5 „Planu Gospodarki Odpadami”, uchwalonych Uchwałą Nr XXV/105/2004 w dniu 22 czerwca 2004 roku, przez Radę Miasta Rzeszowa.

2. Opis założeń strategicznych dla poprawy stanu środowiska wynikających z Planu Ochrony Środowiska

Działania dla poprawy stanu środowiska są konsekwentną realizacją przez Miasto celów strategicznych będących zbiorami celów szczegółowych, których realizację przewidziano w dwóch horyzontach czasowych, tj. jako cele krótkookresowe z realizacją do roku 2006 oraz cele średniookresowe do roku 2010.

Niektóre z celów, ze względu na swój charakter są realizowane w cyklu wielolecia od 2004 do 2010 roku.

Diagnoza stanu środowiska i wynikających z niego problemów umożliwiła wskazanie ze zbioru celów szczegółowych lub działań w nich zawartych, priorytetów do realizacji w pułapie czasowym do 2006 roku, czyli w cyklu krótkookresowym oraz do 2010 roku, ewentualnie w czasie przekraczającym ten pułap, określonych jako działania średniookresowe.

Wybór priorytetów wynikał z ich znaczenia dla całościowego problemu ochrony środowiska, ewentualnie z potrzeby ich realizacji, aby można było kontynuować dalsze działania w danym nurcie zagadnień, ze względu na konieczność rozpoczęcia działań praktycznie od zaraz lub ze względu na realne możliwości finansowania danego działania.

2.1. Cel Nr 1 - Poprawa jakości i ochrona zasobów środowiska przyrodniczego

Cel ten charakteryzuje jeden z najistotniejszych problemów wszystkich miast, w których środowisko przyrodnicze poddane jest ciągłej presji komunikacji, przemysłu, wszelkim formom działalności mieszkańców. Równocześnie od stanu jakości tego środowiska w dużym stopniu zależy zdrowie mieszkańców. Stąd mimo ciągłego konfliktu pomiędzy potrzebami rozwojowymi miasta a wymaganiami ochronnymi środowiska przyrodniczego konieczne są działania na rzecz ochrony, a bardzo często poprawy stanu zasobów tego środowiska.

Wśród najistotniejszych celów szczegółowych do zrealizowania w Rzeszowie przyjęto osiągnięcie zadowalającego stanu czystości wód

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

powierzchniowych, zachowanie walorów przyrodniczych doliny Wisłoka, ograniczenie emisji pyłów i gazów, poprawę stanu klimatu akustycznego oraz racjonalne użytkowanie różnorodności biologicznej miasta.

2.1.1. Cel szczegółowy 1.1. - Osiągnięcie zadowalającego stanu czystości wód powierzchniowych oraz zachowanie walorów przyrodniczych doliny Wisłoka.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

- Kompleksowa poprawa jakości wody pitnej dla aglomeracji rzeszowskiej obejmująca:
  - ✓ wspomaganie działań inwestycyjnych i organizacyjnych zmierzających do poprawy jakości wody pobieranej ujęciami powierzchniowymi w Zwięzycy, realizowanych jako budowa, rozbudowa lub modernizacja oczyszczalni ścieków na obszarze dorzecza Wisłoka,
  - ✓ modernizację układu technologicznego i gospodarki osadami Zakładu Uzdatniania Wody w Zwięzycy.
- Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom przemysłowym poprzez zmniejszenie aż do zaprzestania odprowadzania do wód substancji szczególnie szkodliwych i szkodliwych. W pierwszym rzędzie założono wyeliminowanie chlorowcopodobnych z procesów technologicznych „WSK – PZL” S.A. Rzeszów.
- Ograniczenie dopływu do cieków wodnych zanieczyszczeń obszarowych z infrastruktury komunikacyjnej i działalności gospodarczej wprowadzanych systemem kanalizacji opadowej Miasta Rzeszowa. Zadanie ma charakter ciągły, które będzie kontynuowane po 2006 r. W ramach tego zadania przewidziano realizację systemów kanalizacji deszczowej wyposażonych w urządzenia do oczyszczania spływów opadowych dla osiedli mieszkaniowych oraz istniejących, przebudowywanych i nowych dróg. Łącznie w okresie 2004 - 2006 planowano wykonanie 9 systemów kanalizacji opadowej, w tym dwóch z dalszymi etapami

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

realizacji w latach 2006 - 2008 oraz 4 o planowanym zakończeniu prac w okresie 2007 - 2010.

Działania do 2010 r.:

- Zmniejszenie stężeń substancji biogenych wprowadzanych do zlewni i rzeki Wisłok. Osiągnięcie tego celu, zgodnego z ustaleniami szczegółowymi „Programu Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego”, wymagało:
  - ✓ modernizacji znacznej części oczyszczalni ścieków pod kątem zgodności z aktualnymi wymogami eliminowania związków fosforu i azotu (redukcja rzędu 75%),
  - ✓ ograniczenia dopływu związków biogenych z terenów użytkowanych rolniczo.
- Zwiększenie walorów ekologicznych oraz krajobrazowych Zalewu Rzeszowskiego i doliny Wisłoka i jego dopływów umożliwiające wykorzystanie zalewu jako kąpieliska, a dolin rzek do celów rekreacyjnych.

Działania priorytetowe:

- wspomaganie działań inwestycyjnych i organizacyjnych zmierzających do poprawy jakości wody ujmowanej przez wodociąg w Zwięzycy poprzez budowę i rozbudowę sieci kanalizacyjnych oraz budowę lub modernizację oczyszczalni ścieków w dorzeczu Wisłoka powyżej ujęcia wody,
- ograniczenie dopływu do cieków wodnych zanieczyszczeń obszarowych z infrastruktury komunikacyjnej i działalności gospodarczej, wprowadzanych systemem kanalizacji opadowej,
- wyeliminowanie chlorowcopochodnych z procesów technologicznych „WSK-PZL” S.A.

2.1.2. Cel szczegółowy 1.2. - Ograniczenie emisji pyłów i gazów do poziomu standardów ustalonych w krajowych przepisach czystości powietrza dla źródeł energetycznych i przemysłowych.

Obejmował on działania przewidziane dla dużych źródeł energetycznego spalania paliw, które powinny uzyskać standardy emisji na poziomie i w terminach określonych w Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 4.08.2003 r. *w sprawie standardów emisyjnych z instalacji* (Dz. U. Nr 163 poz. 1 584):

- W Elektrociepłowni „Rzeszów” – planowano modernizację istniejących instalacji, zapewniających prawidłową eksploatację nowego bloku gazowo-parowego (głównie układów odpylania).
- W Elektrociepłowni WSK Rzeszów – w zakresie ograniczenia emisji dwutlenku siarki i pyłu – zgodnie z załącznikiem nr 1 ust. 4 pkt 37 ww. Rozporządzenia – „w okresie od 1.01.2008 r. do 31.12.2010 r., jeżeli to zostało indywidualnie określone”, na które składać się miały głównie budowa elektrofiltrów i instalacja palników niskoemisyjnych na istniejących kotłach.
- W innych obiektach przemysłowych miasta w związku z nowymi standardami emisji określonymi w przepisach.

2.1.3. Cel szczegółowy 1.3. - Eliminowanie źródeł niskiej emisji komunalnej.

Ogrzewanie budynków z kotłowni lokalnych i pieców na węgiel jest w zabudowie zwartej głównym czynnikiem niezadowalającego stanu powietrza powodującym w okresie grzewczym przekroczenia i/lub wysokie stany zanieczyszczeń dwutlenkiem siarki, dwutlenkiem węgla, pyłami.

Główne działania inwestycyjne, skoncentrowane w pierwszym rzędzie na obszarze Śródmieścia, polegać miały na zastępowaniu ogrzewania piecowego ciepłem zdalacznym z miejskiej sieci grzewczej. Planowano, że do sieci c.o. włączonych zostanie do 2010 r. kilkadziesiąt budynków mieszkalnych i użyteczności publicznej.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Działaniami pośrednio wpływającymi na realizację celu miała być kompleksowa termorenowacja budynków i zastępowanie źródeł ogrzewania węglowego instalacjami bardziej przyjaznymi środowisku, w tym energii odnawialnej – cel strategiczny 5.

Działania priorytetowe

- Likwidacja pieców i wprowadzanie centralnego zasilania w ciepło budynków w Śródmieściu.

2.1.4. Cel szczegółowy 1.4. - Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunikacyjnych głównie w obszarze zabudowy zwartej miasta.

Działania krótkookresowe do 2006 r.

Działaniem tym jest ograniczenie tej emisji na poziomie nie wyższym niż 110 % w stosunku do 2000 r. Dla zdefiniowania decyzji komunikacyjnych, w wyniku, których nastąpiłoby ograniczenie emisji zanieczyszczeń konieczne były badania stanu zanieczyszczenia powietrza i potoków ruchu oraz analiza systemu transportowego miasta.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

Zmniejszenie emisji komunikacyjnej w Śródmieściu poniżej poziomu, jaki występował w 2000 r. Realizacja celu należy do grupy działań priorytetowych i wymagała zaangażowania wszystkich podmiotów na rzecz ograniczenia ruchu pojazdów w centrum miasta.

Działania o charakterze ciągłym w latach 2004-2010:

- Wprowadzenie jednolitej polityki parkingowej, w tym wprowadzenie strefy ograniczonego parkowania.
- Zwiększenie płynności ruchu pojazdów poprzez zmiany organizacji i kierowania ruchem (zielona fala – rozszerzanie stref wyłączeń z ruchu, ograniczeń czasowych itp.).
- Opracowanie rozwiązań ruchu transportu zbiorowego opartych na priorytecie (wydzielone pasy, ulice przeznaczone dla tego ruchu).

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- Promowanie pojazdów i paliw alternatywnych.
- Zachęty do używania transportu komunikacyjnego i zbiorowego.
- Poprawa infrastruktury dla ruchu rowerowego i pieszych.

Na zmniejszenie presji komunikacji w centrum miasta miały wpłynąć działania inwestycyjne:

- Priorytetowe przedsięwzięcia drogowe przewidziane w latach 2003 - 2006 realizowane przez miasto i GDDKiA:
  - ✓ *Zadanie 1:* odcinek pomiędzy drogą krajową nr 19 a projektowanym węzłem „Rzeszów Wschodni” autostrady A4.
  - ✓ *Zadanie 1 a:* odcinek od projektowanego węzła „Rzeszów Wschodni” autostrady A 4 do projektowanego skrzyżowania w Załężu (2007 - 2010).
  - ✓ *Zadanie 2:* odcinek pomiędzy projektowanymi węzłami autostrady A 4.
  - ✓ *Zadanie 3:* odcinek projektowanej trasy S 19 od węzła „Rzeszów Zachodni” autostrady A 4 do drogi krajowej Nr 9 (E 371) w Lutoryżu (2007 - 2010).
  - ✓ *Zadanie 4:* przedłużenie ul. Żołnierzy i Armii Wojska Polskiego do projektowanego skrzyżowania w Załężu. Długość: 2000 m (w tym wiadukt, dwa skrzyżowania) (2007 - 2010).
  - ✓ *Zadanie 4 a:* budowa ulicy od ronda Pobitno do projektowanego skrzyżowania (zakręt w kierunku ul. Załęskiej).
  - ✓ *Zadanie 5 a:* odcinek od al. Wyzwolenia do ul. Miłocińskiej.
  - ✓ *Zadanie 5 b:* odcinek od ul. Miłocińskiej do ul. Warszawskiej (2007 - 2010).
  - ✓ *Zadanie 7 a:* przedłużenie ul. Przemysłowej do ul. Podkarpackiej.
  - ✓ *Zadanie 7 c:* odcinek od projektowanego skrzyżowania z ul. Przemysłową do drogi ekspresowej.
  - ✓ *Zadanie 8:* przebudowa al. Wyzwolenia (budowa drugiej jezdni).

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- Modernizacja taboru autobusowego poprzez sukcesywną wymianę zasilania na gaz ziemny i pojazdy niskopodłogowe.

Działania priorytetowe:

- realizacja programu priorytetowych inwestycji drogowych w mieście i na jego obrzeżu,
- kontynuacja działań technicznych i organizacyjnych zmniejszających presję komunikacyjną w centrum miasta,
- przebudowa taboru komunikacji miejskiej.

2.1.5. Cel szczegółowy 1.5. - Ograniczenie emisji gazów cieplarnianych z produkcji przemysłowych.

Program poprawy jakości powietrza dla miasta wpływa na ograniczenie skutków zmian klimatycznych głównie dzięki wydatnemu ograniczeniu ilości dwutlenku węgla dostającego się do atmosfery i będącego w skali globalnej czynnikiem powodującym efekt cieplarniany (tj. ocieplenie klimatu). Podobnie zbieżne są działania ograniczające energochłonność (a z tym emisję CO₂, NO₂ i innych gazów cieplarnianych) oraz zwiększenie udziału wykorzystania energii odnawialnej. Ustalenie ilości redukowanych zanieczyszczeń możliwe jest po zbilansowaniu wszystkich przedsięwzięć wchodzących w zakładane cele. Niemniej, dotychczas określone w programie zadania powinny spełnić limity redukcji gazów cieplarnianych określonych w II PEP i POŚ dla województwa podkarpackiego.

2.1.6. Cel szczegółowy 1.5. - Poprawa stanu klimatu akustycznego na terenie miasta Rzeszowa..

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

- Diagnoza stanu klimatu akustycznego na terenie Rzeszowa, w tym:
  - ✓ ocena stanu akustycznego środowiska Rzeszowa,
  - ✓ opracowanie mapy akustycznej Rzeszowa.
- Działania zmierzające do ochrony przed hałasem komunikacyjnym, w tym:
  - ✓ systematyczna poprawa stanu nawierzchni dróg,
  - ✓ poprawa organizacji ruchu gwarantująca płynność jazdy,
  - ✓ zmniejszenia uciążliwości związanej z istniejącym poziomem hałasu, w tym np. poprzez:
    - budowę ekranów i przegród akustycznych (głównie wzdłuż południowej obwodnicy miasta, tj. ul. Krakowskiej, W. Witosa, Batalionów Chłopskich, Alejach Powstańców Warszawy i Armii Krajowej i ul. Lwowskiej),
    - zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zadrzewień,
    - stosowanie dźwiękochłonnych elewacji,
    - wymianę okien na dźwiękoszczelne w domach mieszkalnych przy trasach intensywnego ruchu (głównie w centrum miasta, lub na wyższych kondygnacjach budynków, tj. tam gdzie brak jest technicznych możliwości zastosowania ekranu akustycznego lub gdzie efekt jest niewspółmiernie mały w stosunku do jego kosztu),
  - ✓ opracowania kompleksowego programu badań akustycznych oraz prowadzenie odpowiedniego planowania przestrzennego, tj. kładącego większy nacisk na problematykę hałasu, które to działania pozwalają na:
    - wiarygodną ocenę możliwości lub zagrożeń hałasem komunikacyjnym,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- zakwalifikowanie istniejących obiektów i obszarów położonych wzdłuż ciągów komunikacyjnych do odpowiednich stref akustycznych, co pozwala uniknąć pomyłek lokalizacyjnych przy budowie nowych obiektów,
  - programowanie przewidywanego poziomu hałasu i innych jego parametrów (w tym metodami numerycznymi), dobór metod i środków zmierzających do ograniczenia i utrzymania go na możliwie niskim poziomie,
  - analizę trendów zachodzących w klimacie akustycznym,
  - rozstrzygnięcie spraw związanych ze zwalczaniem hałasu, nakładanie kar i odszkodowań, rozpatrywanie skarg i wniosków mieszkańców oraz podejmowanie decyzji dotyczących likwidacji źródeł hałasu.
- Działania zmierzające do ochrony przed hałasem przemysłowym, w tym:
- ✓ wprowadzanie nowych „cichszych” technologii,
  - ✓ ograniczenie wielkości emisji istniejących źródeł hałasu (wymiana hałaśliwych elementów, stosowanie osłon, obudów itp.),
  - ✓ budowę ekranów i przegród akustycznych,
  - ✓ poprawa parametrów akustycznych hal (ściany, okna itp.),
  - ✓ tworzenie izolacyjnych pasów zadrzewień,
  - ✓ zaprzestanie lub ograniczenie pracy zakładów w godzinach nocnych (zwłaszcza najbardziej uciążliwych)

Działania średniookresowe do 2010 r.:

- Działania wynikające z analizy i zaleceń diagnozy stanu klimatu akustycznego (m.in. z mapy akustycznej Rzeszowa), w tym przede wszystkim:
- ✓ opracowanie założeń i realizacja programu ochrony środowiska przed hałasem.
- Rozwinięcie systemu monitoringu lokalnego, w tym prowadzenie monitoringu okresowego wybranych obszarów i stref miasta.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- Prowadzenia działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem, w tym hałasem przemysłowym, komunikacyjnym i środowiskowym.

Działania priorytetowe:

- opracowanie mapy akustycznej Rzeszowa,
- budowa ekranów akustycznych wzdłuż południowej obwodnicy miasta.

2.1.7. Cel szczegółowy 1.7. - Poprawa stanu i ochrona zasobów przyrody miasta dla racjonalnego użytkowania różnorodności biologicznej rejonu rzeszowskiego – do 2010 roku

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

- Przeprowadzenie pełnej, szczegółowej i aktualnej inwentaryzacji stanowisk zimowita jesiennego oraz zasięgów występowania jego siedlisk na obszarze miasta Rzeszowa. Miało to stanowić jedną z merytorycznych przesłanek sposobu użytkowania terenu w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Działania priorytetowe

- przeprowadzenie inwentaryzacji stanowisk ziemowita jesiennego oraz zasięgów występowania jego siedlisk na obszarze Rzeszowa.

2.1.8. Cel szczegółowy 1.8. - Identyfikacja problemów i harmonizowanie programu ochrony różnorodności biologicznej miasta z planami wojewódzkim i sektorowymi.

W sieci obszarów ostoi przyrody w programie CORINE biotopes znajduje się teren o nazwie „Zbiornik Rzeszowski”. W typowaniu tego obszaru, uwzględniono lokalne wartości przyrodnicze, zagrożenia degradacją i konieczność ochrony tych walorów.

Teren ten miał być objęty prawną ochroną przyrody jako użytek ekologiczny – powoływany przez gospodarza terenu, władze samorządowe.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Konieczne było pełne przyrodnicze rozpoznanie tego obszaru, m.in. w ramach celu 1.8.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

- Opracowanie wzorcowych programów dotyczących zasad i sposobów ochrony przed degradacją zagrożonych, cennych ekosystemów wodno-błotnych nad Zalewem Rzeszowskim.

Działania długookresowe do 2010 r.:

- Wykonanie mapy rozmieszczenia roślinności miasta i jego obrzeży dla określenia stanu różnorodności biologicznej.
- Wskazanie rozmieszczenia siedlisk wrażliwych (zwłaszcza wodno-błotnych itp.) prawnie chronionych.
- Zapoczątkowanie wdrażania kompleksowych programów ochrony siedlisk terenów zalewowych i wodno-błotnych oraz innych zbiorowisk nadwodnych w rejonie miasta, których dalsze istnienie i funkcjonowanie było zagrożone z powodu oddziaływania licznych czynników negatywnych.

2.2. Cel Nr 2 – Rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej mającej wpływ na jakość życia mieszkańców i środowisko

Cel o charakterze utylitarnym, ale uwzględniający zadania chroniące wszystkie elementy środowiska przyrodniczego Miasta Rzeszowa.

W ramach tego celu przewidywano prace modernizacyjne służące dostarczaniu ludności zdrowej i smacznej wody do spożycia oraz zadowalającej ilości ciepła do ogrzewania mieszkań, przy równoczesnej ochronie jakości powietrza. Planowane prace miały służyć zadaniom dotyczącym sprawnego odbioru oraz wymaganemu oczyszczeniu ścieków miejskich.

Uciążliwością pogarszającą warunki życia ludności jest hałas i zanieczyszczenia komunikacyjne oraz brak płynności ruchu

samochodów. W związku z tym niniejszy cel dotyczył rozwiązań komunikacyjnych (śródmiejskich i tranzytowych) szczególnie uwzględniających działania ograniczające uciążliwości, a także inicjujących wprowadzanie zintegrowanego zarządzania i sterowania ruchem.

2.2.1. Cel szczegółowy 2.1. - Poprawa funkcjonowania systemów wodociągowych i kanalizacyjnych.

Działania średniookresowe na lata 2004-2008:

- Modernizacja i rozbudowa Zakładu Uzdatniania Wody w Zwięzycy. Realizacja tego celu miała na celu poprawę jakości i własności organoleptycznych wody przeznaczonej do spożycia, a także zmniejszenie ilości oraz gospodarcze wykorzystanie osadów powstających w procesach uzdatniania wody.
- Modernizacja obiektów oczyszczalni w Rzeszowie i kolektorów doprowadzających ścieki. Planowane działania obejmowały modernizację przepompowni ścieków i biologicznej części oczyszczalni w Rzeszowie – Załężu, oraz unowocześnienie systemu sterowania pracą przepompowni ścieków i procesami technologicznymi. Realizacja tego zadania miała na celu usprawnienie i wizualizację funkcjonowania systemu, a także przyczynić się do zwiększenia efektywności oczyszczenia ścieków miejskich. Szczególnie istotnym elementem tego zadania była modernizacja bloku przeróbki osadów ściekowych pozwalająca na intensyfikację procesów ich przetwarzania oraz rolnicze i energetyczne ich wykorzystywanie. Dodatkowym efektem projektowanych miało być ograniczenie uciążliwości zapachowej osadów ściekowych oraz obniżenie opłat za transport i zagospodarowanie osadów ściekowych, na odległych, przeznaczonych do rekultywacji terenach. Propozycję energetycznego wykorzystania osadów ściekowych i uzyskiwania z nich biogazu uwzględniono w celu 5.2. „Zwiększenie

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

wykorzystania alternatywnych źródeł energii”, oraz w projektowanym przedsięwzięciu „Regionalny system gospodarki osadami ściekowymi” w celu 6.2.

- Modernizacja istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z pompowniami sieciowymi.
- Rozbudowa systemu i wyposażenie kanalizacji opadowej miasta w urządzenia oczyszczające (zadania należące do celu 1 i 7).

2.2.2. Cel szczegółowy 2.2. - Poprawa efektywności działania sieci ciepłych.

Zakładał budowę lub modernizację istniejących fragmentów sieci ciepłowniczej miasta działających w bezpiecznym układzie pierścieniowym.

Najważniejszymi zadaniami były:

- magistrala ciepłownicza „Śródmieście-Zachód”,
- magistrala ciepłownicza pod wiaduktem Tarnobrzeskim,
- spięcie magistrali Śródmieście-Zachód z siecią „Starówka”.

Założono sukcesywne realizowanie zadań od 2004 do 2010 roku.

2.2.3. Cel szczegółowy 2.3. - Rozwój sieci drogowej w aspekcie minimalizacji jej wpływu na stan środowiska przyrodniczego i zdrowie ludzi.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Działania zmierzające do zmniejszenia uciążliwości ruchu w mieście:

- w ramach budowy nowych dróg i ulic proponowano analizę i wprowadzenie koniecznych zmian w budownictwie dróg i inżynierii ruchu drogowego, w tym:
  - ✓ rygorystyczne przestrzeganie wypełniania obowiązków i zobowiązań inwestorów do budowy infrastruktury przeciwhałasowej (m.in. ekranów akustycznych, pasów zieleni itp.),

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- ✓ preferowanie rozwiązania poprawiających organizację ruchu, gwarantującą płynność jazdy pojazdów,
- ✓ prowadzenie systematycznych prace zmierzających do poprawy stanu nawierzchni dróg i ulic,
- w ramach modernizacji lub przebudowy dróg proponowano realizację przedsięwzięć służących zmniejszeniu uciążliwości związanej z emisją hałasu komunikacyjnego, w tym np. poprzez:
  - ✓ budowę ekranów i przegród akustycznych,
  - ✓ zwiększenie ilości izolacyjnych pasów zadrzewień,
  - ✓ stosowanie dźwiękochłonnych elewacji,
  - ✓ wymianę okien na dźwiękoszczelne w domach mieszkalnych przy trasach intensywnego ruchu (głównie w centrum miasta, lub na wyższych kondygnacjach budynków, tj. tam gdzie brak jest technicznych możliwości zastosowania ekranu akustycznego lub gdzie efekty redukcji zastosowanych ekranów są niewspółmiernie małe w stosunku do jego kosztu).
- **Działania średniookresowe do 2010 r.:**
  - Opracowanie i wprowadzenie zintegrowanego systemu zarządzania i sterowania ruchem miejskim.
  - Rozwinięcie systemu monitoringu lokalnego, w tym prowadzenie monitoringu okresowego wybranych dróg i ulic miasta.
  - Prowadzenie działalności edukacyjnej o zagrożeniu środowiska i zdrowia ludzkiego hałasem oraz emisją zanieczyszczeń ze środków komunikacji.

Działania priorytetowe

Rygorystyczne przestrzeganie wypełniania obowiązków inwestorów do budowy infrastruktury przeciwhałasowej jak ekrany i pasy zieleni, a także urzędzeń do oczyszczania ścieków opadowych z jezdni.

2.3. Cel Nr 3 – Proekologiczne zagospodarowanie terenów przemysłowych i skażonych

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Proponowano preferowanie ekologicznych kierunków przekształcenia pokrywy glebowej miejskich terenów przemysłowych i skażonych oddziaływaniem przemysłu. Uwarunkowane to było identyfikacją i ustaleniem zasięgów takich obszarów, przez powołane do tego instytucje [WIOŚ, OSChR). Proponowano prowadzenie szerokich działań dla przywrócenia tym glebom ich sprawności biologicznej, a także przyrodniczej wartości użytkowej. Z uwagi na skalę problemów, wszystkie działania zakładały docelowy rok 2010 jako termin uzyskania trwałych efektów.

2.3.1. Cel szczegółowy 3.1. - Przywrócenie użytkowej wartości gleb terenów przemysłowych miasta.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

- Opracowanie w ścisłym porozumieniu z zakładami przemysłowymi spójnego programu rekultywacji gleb skażonych i przywrócenie ich przyrodniczej użyteczności, celem włączenia w kształtowany system zieleni w mieście.
- Konsekwentny nadzór nad zakładami pracy, dla kontrolowania przebiegu działań służących ograniczaniu zasięgów i wielkości skażeń gleb, pochodzących z tych zakładów.
- Tworzenie warunków organizacyjnych, prawnych i merytorycznych dla stopniowego, konsekwentnego włączania terenów dotychczas zdewastowanych, skażonych i zdegradowanych do funkcjonowania w systemie terenów zieleni o różnym charakterze.

2.4. Cel Nr 4 – Proekologiczne gospodarowanie zasobami terenów zielonych miasta

Założono, że troska o prawidłowe gospodarowanie terenami zieleni w mieście musi przedkładać aspekty przyrodnicze przed ekonomicznymi.

2.4.1. Cel szczegółowy 4.1. - Racjonalne użytkowanie i proekologiczne gospodarowanie zasobami zieleni nieurządzonej i terenami niezainwestowanymi miasta.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Określenie pełnego bilansu przyrodniczo czynnych terenów zieleni w mieście. Bilans miał obejmować zieleni urządzoną i nieurządzoną niezależnie od stanu własności terenów.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

- Rozpoznanie rozmieszczenia terenów o zróżnicowanych zasobach przyrodniczych, zwłaszcza zieleni nieurządzonej i ustalenia dla tych obszarów właściwego miejsca w ogólnym systemie terenów zieleni w mieście. Realizacja tego celu miała zapewnić im optymalny udział w przestrzeni miasta.
- Opracowanie programu użytkowania terenów niezabudowanych miasta i z zielenią nieuporządkowaną przy uwzględnieniu ekologicznych kierunków gospodarowania.

Działania priorytetowe:

Określenie pełnego bilansu przyrodniczo czynnych terenów zieleni w mieście.

2.4.2. Cel szczegółowy 4.2. - Wdrażanie programów kompleksowej ochrony terenów zieleni w mieście.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

- Planowano opracowanie i wdrażanie kompleksowego programu ochrony zieleni miasta, uwzględniającego kierunki dalszego rozwoju, faktyczną jej jakość przyrodniczą, stan fitosanitarny oraz formy i sposoby zagospodarowania dla potrzeb rekreacyjnych – przy zachowaniu niezbędnych wymagań ochrony przyrody na udostępnianych terenach. Dla realizacji tego działania sugerowano utworzenie stanowiska ogrodnika miasta, jako osoby koordynującej wszystkie działania w mieście dotyczące obszarów zielonych (niezależnie od gestora zieleni), nadzorującej m.in. realizację programu ochrony środowiska miasta Rzeszowa.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- Ciągłe działania dotyczące stałego nadzoru nad warunkami środowiska i zrównoważonym użytkowaniem terenu rezerwatu przyrody „Lisia Góra” i jego otoczenia.

2.4.3. Cel szczegółowy 4.3. - Zwiększenie atrakcyjności terenów rekreacyjnych nad Wisłokiem.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Urządzenie terenów rekreacyjnych nad Wisłokiem poprzez zagospodarowanie uwzględniające realia ekologiczne okolicy, w tym występowanie cennych siedlisk przyrodniczych i konieczność zabezpieczenia warunków umożliwiających dalszy rozwój cennych zbiorowisk.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

Objęcie nadrzecznych żwirowisk (w dolinie Wisłoka) programem zagospodarowania i udostępniania dla wypoczynku mieszkańców, z zapewnieniem pełnej ochrony elementów środowiska, zwłaszcza siedlisk roślinności wodno-lądowej i wodnej.

2.5. Cel Nr 5 – Racjonalne gospodarowanie zasobami energii, wody i surowców

W celu zracjonalizowania użytkowania wody, zmniejszenia energochłonności gospodarki i wzrostu wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, proponowano działać w odniesieniu do przemysłu, gospodarki komunalnej oraz do mieszkańców miasta.

Szczególne znaczenie w realizacji tego celu ma przemysł, który posiada duże możliwości zmniejszenia nieuzasadnionego technologicznie zapotrzebowania na energię elektryczną, wodę i surowce.

2.5.1. Cel szczegółowy 5.1. - Zmniejszenie energochłonności procesów wytwórczych, usług i zużycia energii w gospodarstwach domowych i gospodarce komunalnej.

Dla monitorowania sukcesywnego osiągnięcia celów planowano objęcie państwową sprawozdawczością wskaźników energochłonności w podziale na branże i publikowania danych przez regionalne urzędy statystyczne.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

Założono uzyskanie, co najmniej na terenie miasta wskaźników energochłonności zakładanych do osiągnięcia na terenie województwa podkarpackiego w Programie Ochrony Środowiska dla Województwa Podkarpackiego, tj. – „Ograniczenie zużycia energii o 50 % w stosunku do 1990 r. i 25 % w stosunku do 2000 r. w przeliczeniu na jednostkę produkcji, wartość produkcji lub PKB”.

Realizację celu proponowano prowadzić w dwóch sektorach działalności:

- przedsięwzięć energooszczędnych w sektorze wytwórczym i usług, w tym głównie w przemyśle i gospodarce komunalnej, na które planowano, że złożą się działania modernizacyjne m.in.:
  - ✓ układów systemów sprężarkowych,
  - ✓ silników elektrycznych,
  - ✓ oświetlenia i ogrzewania obiektów,
  - ✓ sieci rozdziału i dystrybucji energii cieplnej,
  - ✓ wymiany oświetlenia ulicznego na energooszczędne,
- przedsięwzięć w sektorze gospodarstw domowych, polegających m.in. na: termomodernizacji budynków mieszkalnych, w tym: wprowadzania automatyki do regulacji zużycia ciepła, modernizacji instalacji centralnego ogrzewania, wymiany lub doszczelnień okien, dociepleń zewnętrznych przegród budowlanych.

Działaniami wspierającymi uzyskanie celu miały być:

- wprowadzenie certyfikatów energetycznych dla budynków,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- zaostrzenie norm ochrony cieplnej nowych budynków,
- rozbudowa odnawialnych źródeł energii.

W ramach celu – zmniejszenie strat ciepła w sieciach przesyłowych, planowano:

- wymianę ciepłociągów na preizolowane,
- wymianę armatury sieciowej,
- poprawę stanu izolacji termicznej w komorach ciepłowniczych, węzłach ciepłych i ciepłociągach napowietrznych,
- rozbudowę systemu monitorowania i sterowania rozdziałem ciepła.

2.5.2. Cel szczegółowy 5.2. - Zwiększenie wykorzystania alternatywnych źródeł energii.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Planowano uzyskanie podwojenia wykorzystania energii odnawialnej na terenie miasta w stosunku do 2000 roku.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

W Planie założono osiągnięcie znaczącego udziału energii odnawialnej w skali województwa pozyskiwanej z regionalnego systemu gospodarki odpadowej i gospodarki osadami ściekowymi.

Przyjęto, iż zakładane w II Polityce Ekologicznej Państwa i Programie Ochrony Środowiska Województwa Podkarpackiego podwojenie wykorzystania energii odnawialnej w 2010 r. w stosunku do 2000 r. w warunkach zaawansowania działań w Rzeszowie jest realne do uzyskania już w 2006 r., a w 2010 r. wniesienie przez miasto znaczącego udziału tej energii w skali województwa.

Realizacja celu, zintegrowana z działaniami realizowanymi w celach strategicznych 1, 2 i 6 POŚ i obejmowała:

- wykorzystanie biogazu w systemie kogeneracyjnym w miejskiej oczyszczalni ścieków,
- termicznej przeróbce osadów ściekowych,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- adaptacji instalacji do spalania osadów (3 tys. Mg/r) i biomasy (ok. 2,5 m³/rok) w EC „Rzeszów” w układzie kogeneracyjnym,
- pozyskanie biogazu i odzysku ciepła w ramach Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Rzeszów”.

Wśród innych działań pozainwestycyjnych jako najważniejsze potraktowano opracowanie studium wykonalności wykorzystania wód geotermalnych do zasilania w ciepło akwaparku.

2.5.3. Cel szczegółowy 5.3. - Ograniczenie wykorzystywania wód podziemnych oraz stosowanie w zakładach przemysłowych wodooszczędnych technologii, w tym używania oczyszczonych ścieków do celów gospodarczych.

Zadanie to, o charakterze ciągłym, kierowane było do działających w mieście zakładów przemysłowych, których profil produkcyjny nie wymaga poboru wody z sieci wodociągowej, czy wód podziemnych. Zakładano eliminację wykorzystywania wód podziemnych do celów przemysłowych, a traktować ich zasobów jako awaryjne źródło zaopatrzenia w wodę mieszkańców.

2.6. Cel Nr 6 – Racjonalne gospodarowanie odpadami

Z uwagi na fakt, iż odpady stanowią źródło zanieczyszczeń wszystkich elementów środowiska, ochrona środowiska przed odpadami powinna być traktowana jako cel priorytetowy. Podane założone cele szczegółowe były zgodne z celami nadrzędnym polityki ekologicznej państwa w odniesieniu do gospodarki odpadami (zapobieganie powstawaniu odpadów, odzysk surowców i ponowne wykorzystanie odpadów, bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów niewykorzystanych).

2.6.1. Cel szczegółowy 6.1. - Racjonalne gospodarowanie odpadami komunalnymi.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

- Objęcie zorganizowaną zbiórką odpadów wszystkich mieszkańców miasta.
- Skierowanie w 2006 r. na składowiska do 83 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do 1995 r.).
- Osiągnięcie do końca 2007 r. zakładanych limitów odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych: odzysku w wysokości 50 % i recyklingu 25 %.
- Deponowanie na składowiskach nie więcej niż 78 % wytworzonych odpadów komunalnych.

Działania średniookresowe do 2010 r. i dalej:

- Deponowanie w 2014 r. na składowiskach nie więcej niż 53 % wszystkich odpadów komunalnych.
- Skierowanie w 2010 r. na składowiska nie więcej niż 75 % (wagowo) całkowitej ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji (w stosunku do 1995 r.).

Działania priorytetowe

- budowa kwatery na odpady azbestowo-cementowe na składowisku w Kozodrzy,
- likwidacja mogilników na składowisku w Rogoźnicy i Woli Zgłobieńskiej,
- budowa sortowni odpadów opakowaniowych.

2.6.2. Cel szczegółowy 6.2. - Budowa systemu przetwarzania osadów ściekowych na terenie oczyszczalni w Rzeszowie.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Zadanie to dotyczyło intensyfikacji przeróbki osadów i obejmowało:

- montaż zagęszczarki osadu nadmiernego oraz prasy do odwadniania osadu,
- 2 komór fermentacyjnych,
- instalacji odwadniania piasku i kraty mechanicznej,
- suszarni słonecznej,
- budynku generatorów prądu,
- kotłowni na biogaz,
- zbiornika biogazu z instalacją,
- montażu dezintegratora osadu.

Planowano, iż efektem realizacji założonego celu będzie zwiększenie stopnia odwadniania osadów i produkcji biogazu, pozwalających na wykorzystanie osadów ściekowych jako paliwa do produkcji energii elektrycznej i cieplnej oraz do celów rolniczych. Założono że efektem ekonomicznym będzie zmniejszenie aktualnie ponoszonych opłat za transport i zagospodarowanie osadów ściekowych.

Działania średniookresowe do 2010 r.:

Regionalny System Gospodarki Osadami Ściekowymi.

W ramach tego zadania planowano wykonanie:

- suszarni niskotemperaturowa,
- spalarni osadów.

Realizacja celu miała znaczne ograniczenie ilości powstających osadów oraz ich unieszkodliwianie nie tylko poprzez przyrodnicze wykorzystanie, jak również wyeliminowanie problemu uciążliwości zapachowej osadów ściekowych dla otoczenia.

Układ technologiczny pozwoliłby na prowadzenie efektywnej gospodarki osadowej w układzie regionalnym, przy założeniu przyjęcia do

unieszkodliwiania osadów ściekowych z innych oczyszczalni komunalnych regionu rzeszowskiego.

Ponadto zakładano, że ww. instalacja stanowić będzie kompleksowe rozwiązanie problemu unieszkodliwiania osadów, włącznie z utylizacją odpadów powstających podczas spalania (zagospodarowanie popiołów).

Projektowany Regionalny System Gospodarki Osadami Ściekowymi miał na celu zagospodarowanie osadów w sposób zgodny z wymogami prawa polskiego i dyrektyw Unii Europejskiej.

2.6.3. Cel szczegółowy 6.3. - Racjonalne gospodarowanie odpadami niebezpiecznymi i przemysłowymi.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Likwidacja mogilników odpadów pogalwanicznych (WSK Rzeszów).

Działania średniookresowe do 2010 r. i dalej:

- Likwidacja uciążliwości starych składowisk odpadów niebezpiecznych.
- Przeciwdziałanie powstawaniu odpadów niebezpiecznych.
- Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych.
- Zwiększenie stopnia wykorzystania odpadów przemysłowych.
- Bezpieczne dla środowiska unieszkodliwianie odpadów przemysłowych.

Dla osiągnięcia założonych celów w odniesieniu do odpadów niebezpiecznych przyjęto, iż koniecznym będzie podjęcie następujących kierunków działań:

- zmniejszenie docelowo składowanych ilości odpadów niebezpiecznych,
- zwiększenie odzysku surowców wtórnych z odpadów niebezpiecznych,
- objęcie jednolitym systemem sektora małych i średnich przedsiębiorstw, mających istotny udział w wytwarzaniu odpadów niebezpiecznych,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- zmniejszenie zagrożenia zanieczyszczenia środowiska poprzez deponowanie przekształconych odpadów niebezpiecznych.

Dla osiągnięcia założonych celów, w odniesieniu do odpadów przemysłowych innych niż niebezpieczne, planowano podjęcie następujących kierunków działań:

- systematyczne wprowadzanie bezodpadowych i małodpadowych technologii produkcji oraz technologii czystszej produkcji,
- stymulowanie podmiotów gospodarczych wytwarzających odpady przemysłowe do zintensyfikowania działań zmierzających do maksymalizacji gospodarczego wykorzystania odpadów,
- eliminację nieprawidłowego unieszkodliwiania odpadów przemysłowych, w tym także nielegalnego lub nieprawidłowego składowania,
- budowę i modernizację oraz rekultywację składowisk odpadów przemysłowych wyłączonych z eksploatacji.

2.7. Cel Nr 7 - Przeciwdziałanie poważnym awariom i zapewnienie bezpieczeństwa chemicznego i biologicznego.

2.7.1. Cel szczegółowy 7.1. - Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych przed awaryjnymi wyciekami transportowanych substancji..

Działania krótko- i długookresowe do 2010 r.:

Termin realizacji uzależniony został od prac budowlanych i modernizacyjnych służących do poprawy i rozwoju systemu komunikacyjnego Miasta Rzeszowa, w tym głównej drogi tranzytowej (G 7). Realizacja zadań miała umożliwić przechwycenie, zatrzymanie i przekazanie do unieszkodliwienia awaryjnych wycieków mogących zanieczyścić środowisko gruntowo-wodne. Dotyczyło to awarii zaistniałych podczas kolizji drogowych lub rozszczelnienia autocystern przewożących substancje niebezpieczne dla zdrowia ludzi i środowiska.

2.7.2. Cel szczegółowy 7.2. - Zabezpieczenia przed powodzią.

Działania średniokresowe do 2010 r.:

- Modernizacja obwałowań przeciwpowodziowych chroniących infrastrukturę i Zakład Uzdatniania Wody w Zwięzycy.
- Regulacja koryta i budowa obwałowań przeciwpowodziowych z przepustami rzeki Strug w obrębie miasta Rzeszowa.

Zadanie obejmowało ubezpieczenie dna i skarp w sposób umożliwiający swobodny spływ wód powodziowych doliną rzeki (około 3 km odcinek rzeki Strug od granicy miasta z gminą Tyczyn do jej ujścia do Zbiornika), budowę nowych obwałowań na obydwu brzegach, budowę przepustów wałowych, przebudowę kolidującej z ww. pracami infrastruktury energetycznej, wodociągowej i kanalizacyjnej.

Realizacja zadania pozwoliłaby zabezpieczyć przed skutkami powodzi około 120 budynków oraz 3,5 km dróg, zapobiec przedostaniu się do wód powierzchniowych zanieczyszczeń nagromadzonych w ok. 40 szambach przydomowych.

- Ograniczenie możliwości podtapiania obszaru miasta Rzeszowa.

Zadanie planowane do realizacji w cyklu 2004 - 2006

Etap I odprowadzenie wód opadowych z południowo-zachodniej części miasta do potoku Mikośka (kanalizacja deszczowa przy ulicach: Wiktora, Witosa i Wyspiańskiego).

Zadania do realizacji w cyklu – 2007 - 2010 r.

Etap II Jw. etap II,

Przebudowa fragmentów kanalizacji ogólnospławnej w ulicach: Dąbrowskiego, Boya-Żeleńskiego, Podkarpackiej i Przemysłowej.

Wymienione zadania, oprócz zapobieganiu powodziom służyć winny ochronie wód Wisłoka (cel strategiczny 1) oraz powinny stanowić element rozbudowy i porządkowania układu kanalizacji opadowej (cel strategiczny 2).

2.8. Cel Nr 8 – Rozbudowa systemów monitorowania stanu środowiska.

2.8.1. Cel szczegółowy 8.1. – Rozbudowa monitoringu jakości powietrza.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Prowadzone badania stanu jakości powietrza w Rzeszowie zamieszczone w „Ocenie rocznej jakości powietrza w województwie podkarpackim”, i wymagania z tym związane (Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 6.06.2002 r. – Dz. U. Nr 87, poz. 798) – m.in. wysokiej jakości pomiarów w strefach, w których poziomy stężenie są wyższe od górnego progu oszacowania oraz w aglomeracjach o liczbie mieszkańców >250 tys. wymagały rozbudowy sieci monitoringu powietrza w mieście. W ramach zadania „System oceny jakości powietrza” Phare 2001, planowano budowę w IV kwartale 2004 r automatycznej stacji pomiaru stężeń.

2.8.2. Cel szczegółowy 8.2. – Budowa monitoringu hałasu dla wybranych, newralgicznych punktów w mieście.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

- Budowa sieci systematycznych pomiarów natężenia hałasu komunikacyjnego w wybranych punktach o szczególnej uciążliwości.

Założono, iż punkty monitoringu szczególnej uciążliwości powinny obejmować:

- ✓ monitoring ciągły całodobowy: 1 - 2 automatyczne stacje monitoringu,
- ✓ monitoring okresowy (badania powtarzane dwukrotnie w ciągu roku, w porze dziennej), w wybranych punktach monitoringu: np. punkty położone w pobliżu „wylotów” głównych tras tranzytowych przebiegających przez miasto (na kierunkach: W-E i N-S),

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- ✓ krótkookresowe pomiary w różnych punktach na terenie całego miasta dla rozpoznania zagrożeń hałasem drogowym i kolejowym.
- Aktualizację planu akustycznego miasta w oparciu o zebrane wyniki monitoringowych pomiarów hałasu komunikacyjnego oraz dodatkowe kompleksowe badania hałasu na terenie miasta.
- Wytypowanie innych, newralgicznych punktów w mieście gdzie należałoby prowadzić okresowy monitoring hałasu. Wybór punktów miałby być dokonany na podstawie: badań akustycznych (np. wykonywanych na potrzeby planu akustycznego miasta), powtarzających się skarg mieszkańców (np. okolice toru żużlowego przy skrzyżowaniu ul. Hetmańskiej i Powstańców Warszawy) itp.

2.8.3. Cel szczegółowy 8.3. – Modernizacja systemu monitoringu jakości wód i ścieków.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Planowano modernizację lub automatyzację układów do poboru próbek wody i ścieków, laboratoriów oraz wdrożenie systemu informowania mieszkańców Rzeszowa o wynikach monitoringu wody ujmowanej i uzdatnionej, w sieci wodociągowej oraz jakości ścieków wprowadzanych do Wisłoka (zadanie zawarte także w celu strategicznym 9).

2.9. Cel Nr 9. – Dalszy rozwój edukacji i informacji ekologicznej oraz poszerzenie dialogu społecznego.

Założono, iż powinna ona obejmować wszystkie grupy społeczeństwa. Jako ważny element potraktowano łączenie wiedzy przyrodniczej z humanistyczną oraz działaniami praktycznymi.

Zaproponowano, aby edukacja ekologiczna była formą dialogu pomiędzy zarządem miasta, który jest odpowiedzialny za realizację programu ochrony środowiska oraz planu gospodarki odpadami, a mieszkańcami, w celu zintegrowania obu stron na rzecz ochrony środowiska.

2.9.1. Cel szczegółowy 9.1 - Propagowanie idei ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie.

Działania średniookresowe do 2010 r. i w okresie dalszym:

- Zorganizowanie systemu informacji o środowisku i form edukacji ekologicznej dostępnych dla każdego mieszkańca miasta Rzeszowa, poprzez:
  - ✓ utworzenie w Urzędzie Miasta systemu udostępniania informacji o środowisku przyrodniczym miasta,
  - ✓ opracowanie i wdrożenie w oparciu o bazy danych o środowisku szczególnie posiadanych przez WIOŚ baz danych w postaci elektronicznej dostępnej za pośrednictwem internetu,
  - ✓ prezentacje treści ekologicznych w mediach, w działalności instytucji kulturalnych oraz wypoczynku,
  - ✓ wspieranie instytucji związanych z ochroną środowiska, a organizujących o tej tematyce wystawy, konkursy, akcje ekologiczne, wykłady lub prelekcje,
  - ✓ wspieranie lub bezpośrednia działalność wydawnicza o treściach dotyczących problematyki ekologicznej w mieście.
- Promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody, poprzez:
  - ✓ szkolenia dla służb samorządu miasta w zakresie informacji o środowisku dla społeczeństwa, o prawach społeczeństwa w procedurach ocen oddziaływania na środowisko, o nowych przepisach, w tym dyrektywach unijnych dotyczących ochrony środowiska w szerokim pojęciu,
  - ✓ wspieranie projektów o charakterze proekologicznym realizowanych przez organizacje pozarządowe,
  - ✓ wspieranie szkoleń związanych z problemami ochrony środowiska organizowanych przez pracodawców, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- ✓ powołanie i zapewnienie funkcjonowania dla potrzeb Urzędu Miasta ciała konsultacyjnego dla problematyki ekologicznej.
- Edukacja ekologiczna w zakresie kształtowania postaw konsumentów sprzyjających osiągnięciu efektów ekologicznych, poprzez:
  - ✓ akcje informacyjne i promocyjne, konkursy itp. dla społeczeństwa dotyczące segregacji odpadów, minimalizowania ilości odpadów opakowaniowych, gospodarki odpadami niebezpiecznymi,
  - ✓ współpracę ze służbami kontroli ruchu w celu zapewnienia wymaganej sprawności technicznej pojazdów samochodowych (hałas i spaliny).
- Współpraca instytucji publicznych z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi, poprzez:
  - ✓ obowiązkową realizację obowiązku zapewnienia udziału społeczeństwa oraz organizacji ekologicznych w procedurach ocen oddziaływania na środowisko, opiniowaniu planów i programów oraz strategii,
  - ✓ zapewnienie udziału przedstawicieli pozarządowych organizacji ekologicznych w ramach nadzorczych funduszy ekologicznych, ciał doradczych i opiniodawczych, komisjach opiniujących fundusze ekologiczne.
- Rozwijanie edukacji ekologicznej na wszystkich poziomach szkolnictwa, poprzez:
  - ✓ wspieranie działalności szkół podstawowych i średnich realizujących różne formy edukacji ekologicznej młodzieży, jak np. zielone szkoły, akcje ekologiczne, konkursy, rajdy piesze i rowerowe,
  - ✓ wspieranie prac badawczo-rozwojowych, programów dydaktycznych, konferencji naukowo-technicznych o tematyce ekologicznej organizowanych i realizowanych przez wyższe uczelnie.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- Wprowadzenie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich poziomach nauczania, poprzez:
  - ✓ inicjowanie zmian w programach nauczania dla zwiększenia udziału przedmiotów związanych z problematyką ekologiczną,
  - ✓ inicjowanie zmian w programach studiów dla wychowawców i nauczycieli szkolnych,
  - ✓ uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej,
  - ✓ wspieranie działań na rzecz nawiązywania współpracy wyższych uczelni Rzeszowa z analogicznymi z zagranicy w zakresie problematyki ekologicznej,
  - ✓ inicjowanie i wspieranie działań na rzecz uruchamiania studiów podyplomowych na wyższych uczelniach Rzeszowa w zakresie zagadnień ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju (inżynieria środowiska, zarządzanie środowiskiem).
- Edukacja ekologiczna w kierunku prawidłowych zachowań użytkowników dróg, poprzez:
  - ✓ popularyzację w społeczeństwie zachowań proekologicznych jak poruszanie się po mieście rowerami, dbałość o stan techniczny pojazdów samochodowych dla minimalizowania emisji hałasu i spalin,
  - ✓ popieranie inicjatyw na rzecz korzystania z komunikacji zbiorowej kosztem rezygnacji z komunikacji indywidualnej,
  - ✓ promowanie akcji na rzecz tworzenia nowych ścieżek rowerowych szczególnie na trasach atrakcyjnych dla ich użytkowników.
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa w kierunku prawidłowych zachowań na rzecz minimalizowania odpadów, poprzez:
  - ✓ promowanie programów radiowych i telewizyjnych oraz prasy o tematyce dotyczącej gospodarki odpadami,
  - ✓ promowanie prac naukowo-badawczych oraz prac dyplomowych wyższych uczelni o tematyce związanej z gospodarką odpadami, w tym szczególnie dotyczących metod utylizacji odpadów,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- ✓ organizowanie konkursów, wykładów popularno-naukowych, strony internetowej poświęconej problemom gospodarki odpadami,
  - ✓ sprawowanie opieki i pomocy dla ruchów ekologicznych zajmujących się gospodarką odpadami,
  - ✓ egzekwowanie przepisów dotyczących porządku i gospodarki odpadami,
  - ✓ edukację społeczeństwa w zakresie racjonalnego wykorzystania opakowań.
- Edukacja ekologiczna społeczeństwa dla oszczędności wody, energii elektrycznej i ciepła, poprzez:
- ✓ edukację społeczeństwa w zakresie oszczędności w zużyciu wody w gospodarstwach domowych,
  - ✓ wspieranie indywidualnych działań społecznych na rzecz oszczędności ciepła poprzez poprawę termoizolacyjności mieszkań,
  - ✓ promowanie w społeczeństwie oraz wspieranie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii elektrycznej np. baterie słoneczne i siłownie wiatrowe.
- Poprawa świadomości społeczeństwa na rzecz poprawy bezpieczeństwa ekologicznego i zmniejszania nadzwyczajnych zagrożeń środowiska, poprzez:
- ✓ wykorzystanie mediów dla zobrazowania potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i środowiska przyrodniczego wynikających z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów,
  - ✓ dyscyplinowanie dyspozytorów pojazdów przewożących ładunki niebezpieczne w sprawie wypełniania obowiązujących przepisów dotyczących tego charakteru przewozów,
  - ✓ bieżąca kontrola przedsiębiorstw zakwalifikowanych jako zagrażające środowisku.

2.9.2. Cel szczegółowy 9.2. - Działania na rzecz poszerzenia dialogu władzy ze społeczeństwem w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego miasta.

Działania krótkookresowe do 2006 r.:

Proponowano zorganizowanie cyklicznego forum dyskusyjnego o problemach ochrony środowiska w mieście (na bazie łączy internetowych).

Działania średniookresowe do 2010 r. i w dalszym okresie:

- Cykliczne spotkania Zarządu Miasta z przedstawicielami mediów, których treścią powinny być: stan środowiska, trendy zmian, działania na rzecz poprawy stanu i spodziewane skutki.
- Robocze spotkania Zarządu Miasta z przedstawicielami edukacji oraz nauki (wszystkie szczeble szkół oraz wyższe uczelnie) uściślające zakresy, formy, warunki współpracy dla realizacji celu pt. „Propagowanie idei ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie”.

3. Opis realizacji założeń strategicznych dla poprawy stanu środowiska wynikających z Planu Ochrony Środowiska

Zakładane w Programie Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa zadania zostały uszeregowane w cele strategiczne i szczegółowe, i zostały im przypisane terminy realizacji, szacunkowe koszty i źródła finansowania z podziałem na czasookresy. W nn. Sprawozdaniu przedstawiono realizację postawionych w Planie zadań i celów, obejmujących lata 2004 – 2006. Pod każdym ze szczegółowych zadań, opisano sposób i zakres jego realizacji, natomiast w kolumnach określających poszczególne lata, wpisano kwoty wydatkowane na ich realizację.

W przypadku odstąpienia od realizacji zadania, wpisano przyczynę zaniechania działań, natomiast kolumny wydatków poniesionych na realizację celu pozostawiono niewypełnione.

Poniższa tabela daje możliwość oceny stopnia i zakresu postawionych w Programie celów strategicznych.

Tabela nr 1. Terminy, koszty i źródła finansowania Programu Ochrony Środowiska miasta Rzeszowa

L.p.	Cele strategiczne / Cele szczegółowe Rodzaj działania / inwestycje	Jednostki i podmioty realizujące	Termin realizacji	Źródło finansowania	Szacunkowe koszty	Koszty poniesione w latach		
						2004	2005	2006
						w tys. PLN		
CEL STRATEGICZNY 1								
POPRAWA JAKOŚCI I OCHRONA ZASOBÓW ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO								
1.1.	Osiągnięcie zadowalającego stanu czystości wód powierzchniowych oraz zachowanie walorów przyrodniczych doliny Wisłoka				101 121	42	375	3 331
	„Kompleksowa poprawa jakości wody pitnej dla aglomeracji rzeszowskiej”. Przedsięwzięcie obejmuje: Modernizację i rozbudowę ZUW w Zwiężycy (patrz cel 2) Modernizację i rozbudowę oczyszczalni ścieków dla miasta Rzeszowa (patrz cel 6)	Gmina Miasto Rzeszów MPWiK Sp. z o.o.	2004 - 2008	dotacja z funduszu ISPA, Środki własne Gminy Miasto Rzeszów MPWiK Sp. z o.o.	46 618 38 143			619 152 354
				Razem:	84 761			1 125
Zgodnie z pismem Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o. o. Nr POŚ-0321/4/07 z dnia 13.03.2007 r., przewidywane w								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>latach 2004 – 2006 wykonanie zadań z zakresu przedsięwzięcia współfinansowanego z Funduszu Spójności (dawny Fundusz ISPA) pn. „Program poprawy wody pitnej dla aglomeracji rzeszowskiej” (poprzednia nazwa „Kompleksowa poprawa jakości wody pitnej dla aglomeracji rzeszowskiej”) uległo przesunięciu na lata 2006 – 2008. Przyczyną tego była zarówno długotrwała procedura uzgadniania dokumentacji przetargowej w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, oraz w Ministerstwie Środowiska, jak również konieczność przeprowadzenia powtórnego postępowania przetargowego, na wybór wykonawcy robót budowlanych dla zadania „Modernizacja Zakładu Uzdatniania Wody Pitnej – technologia uzdatniania”. Pierwszy przetarg został unieważniony, ponieważ cena najkorzystniejszej oferty znacznie (70 %) przekraczała kwotę, jaką zamawiający przeznaczył na realizację zadania. Ponadto ze względów podanych w załączonym Uzasadnieniu, Gmina Miasto Rzeszów i MPWiK Sp. z o. o. podjęły decyzję o zmianie zakresu i terminu realizacji przedsięwzięcia, co także miało wpływ na zmniejszenie wartości wykonanych robót w okresie 2004 – 2006. Obecnie wniosek o zmianę Memorandum Finansowego uwzględniający modyfikację zakresu i wydłużenie terminu realizacji przedsięwzięcia po weryfikacji w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska został skierowany do Ministerstwa Środowiska.</p> <p>Obecnie został złożony wniosek o zmianę zakresu przedsięwzięcia, polegającą na rezygnacji z budowy suszarni i spalarni, i włączeniu w to miejsce zadania pn. „Rozbudowa zbiorników wyrównawczych”.</p>							
„Rozwój funkcji metropolitalnych aglomeracji rzeszowskiej poprzez tworzenie warunków do lokalizowania się firm oraz uporządkowanie gospodarki ściekowej”.	Związek Komunalny WISŁOK	2002 - 2008	dotacja z funduszu PHARE	4.060			
			środki własne gmin	5.040			
			Razem:	9.100			
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to zostało zrealizowane w latach 2002 – 2003, oraz rozliczone w 2003 r.							
Zmniejszenie stężeń substancji biogenych wprowadzanych do zlewni Wisłoka.	Urząd Wojewódzki w Rzeszowie WPOŚ	2006 - 2010	dotacja z funduszu PHARE środki własne gmin	zawarte w zadaniach (1) i (2)			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	Związek Komunalny WISŁOK							
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to nie jest realizowane przez ZK „WISŁOK”								
Ograniczenie stosowania substancji szkodliwych dla środowiska wodnego w procesach produkcyjnych.	Przedsiębiorstwa przemysłowe WSK-PZL S.A. Rzeszów	2004 - 2006	środki własne	ujęte w zadaniach 1.5.				Koszty inwestycji zostały przedstawione w zadaniach 1.5.
Wyeliminowanie chlorowcopochodnych z procesów technologicznych „WSK-PZL” S.A. Rzeszów								
Zgodnie z pismem NB-1660/51/07 z dnia 19.03.2007 r., Zakładu Metalurgicznego „WSK Rzeszów” Sp. Z o. o. w chwili obecnej, eksploatowana jest tylko jedna myjnia, w której wykorzystywane jest TRI, które ma zostać wyeliminowane w 2007 r., i zastąpione innymi preparatami.								
Ograniczenie dopływu do cieków wodnych zanieczyszczeń obszarowych z infrastruktury komunikacyjnej i działalności gospodarczej wprowadzanych systemem kanalizacji opadowej (zadanie kompatybilne z celem 7	Urząd Miasta RGK Sp. z o.o. Podmioty gospodarcze	zadania ciągle realizowane konsekwentnie od 1998 roku	środki własne WFOŚiGW środki pomocowe UE	1.000				

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>– przeciwdziałanie awaryjnym zanieczyszczeniom wód podziemnych i powierzchniowych).</p>							
<p>Działanie to jest realizowane poprzez ograniczanie zakładom przemysłowym, aż do zaprzestania, możliwości odprowadzania do wód substancji szczególnie szkodliwych i szkodliwych. Zgodnie z pismem NB-1660/51/07 z dnia 19.03.2007 r., Zakładu Metalurgicznego „WSK Rzeszów” Sp. z o. o. w chwili obecnej, eksploatowana jest tylko jedna myjnia, w której wykorzystywane jest TRI, które ma zostać wyeliminowana w 2007 r., i zastąpione innymi preparatami.</p> <p>Ponadto, sukcesywnie ogranicza się dopływ do cieków wodnych zanieczyszczeń obszarowych z infrastruktury komunikacyjnej i działalności gospodarczej, wprowadzanych systemem kanalizacji opadowej Miasta Rzeszowa. Zadanie ma charakter ciągły, i będzie kontynuowane po 2006 r. W ramach tego zadania, realizacja systemów kanalizacji deszczowej połączona jest z wyposażaniem ich w urządzenia do oczyszczania spływów opadowych dla osiedli mieszkaniowych oraz istniejących, przebudowywanych i nowych dróg. Łącznie w okresie 2004-2006 wykonanie 7 systemów kanalizacji opadowej, w tym 2 z dalszymi etapami realizacji w latach 2006-2008 oraz 4 – o planowanym zakończeniu prac w okresie 2007-2010.</p>							
<p>Ochrona wód powierzchniowych poprzez budowę urządzeń oczyszczających ścieki opadowe i roztopowe na istniejących kolektorach deszczowych.</p>	<p>Urząd Miasta</p>	<p>2004 - 2010</p>	<p>środki własne</p>	<p>1.500</p>			
<p>W celu realizacji powyższego zadania, na terenie miasta Rzeszowa, na istniejących kolektorach deszczowych wykonano 7 szt. urządzeń oczyszczających ścieki opadowe i roztopowe na wylotach kanalizacji deszczowej do odbiorników, ponadto działają urządzenia na ściekach zakładowych, podczyszczające wody opadowe przed ich wprowadzeniem do miejskiej sieci kanalizacji burzowej, np. stacje benzynowe, betoniarnie, parkingi powyżej 50 miejsc postojowych, itp.</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Budowa kanalizacji opadowej na odcinku od ul. Witosa do ul. Strzyżowskiej	Urząd Miasta	2004-2006	środki własne	2.000		296	1 875
W ramach inwestycji wykonano 1 097 m kanalizacji opadowej na odcinku od ul. Witosa do ul. Strzyżowskiej							
Budowa kanalizacji opadowej dla południowej części osiedla Staroniwa.	Urząd Miasta	2004 - 2007	środki własne				
W ramach powyższego zadania, w 2007 r. zlecone zostaną prace projektowe, na odcinek kolektora kanalizacji opadowej, od ul. Poznańskiej do ul. Energetycznej, celem stworzenia warunków do wykonania sieci rozdzielczej, odwadniającej południową część os. Staroniwa.							
Odbudowa rowu Miłocińskiego.	Urząd Miasta	zadanie rozpoczęte – 2006	środki własne		10	29	60
W ramach zadania, w latach 2004 – 2006 wykonano remont 17 przepustów. Zadanie wykonano w 2006 r.							
Budowa kanalizacji opadowej w ramach przebudowy ul. Dębickiej.	Urząd Miasta	2004-2005	Fundusz ERDF	1.100			
			Środki własne	360	32	19	213
			Razem:	1.460	32	19	213
Zgodnie z pismem Nr MZDiM-ZM.7050-27/07, L.dz. 1 789 z dnia 6.03.2007 r., w ramach powyższego zadania wybudowano kanalizację deszczową wraz z przykanalikami o łącznej długości 623 mb. Na dalszą część kanalizacji, łącznie z odcinkiem na terenie przyłączonym do miasta Rzeszowa od 1.01.2007 r., zlecono wykonanie dokumentacji projektowej.							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Budowa kanalizacji opadowej w ramach przebudowy ul. Kiepury.		2005-2006	Fundusz ERDF	1.010			
			Środki własne	290		31	58
			Razem:	1.300		31	58
Zgodnie z pismem Nr MZDiM-ZM.7050-27/07, L.dz. 1 789 z dnia 6.03.2007 r., w ramach powyższego zadania wybudowano kanalizację deszczową wraz z przykanalikami o łącznej długości 362 mb. Pozostały zakres robót, tj. 575 mb., wykonany zostanie sukcesywnie w latach późniejszych, po opracowaniu dokumentacji technicznej na przebudowę ulicy.							
1.2.	Ograniczanie emisji pyłów i gazów do poziomów standardów ustalonych w krajowych przepisach czystości powietrza dla źródeł energetycznych i przemysłowych			20.500			
Modernizacja istniejących instalacji w EC Rzeszów zapewniających prawidłową eksploatację bloku gazowo-parowego: – modernizacja układu odpylenia kotłów WR-25 – budowa zasobnika ciepła dla układu kogeneracyjnego EC	EC Rzeszów	2006 – I etap 2011 – II etap 2005-2007	środki własne (25%) WFOŚiGW NFOŚiGW fundusze strukturalne UE	1.000 5.000			
			Razem:	6,000			
Zgodnie z pismem EC/NS/281/1-2/137/07 z dnia 6.03.2007 r., realizacja powyższego zadania, dotyczącego modernizacji istniejącej instalacji w EC Rzeszów, została przesunięta na lata późniejsze. Planowane na 2006 r. rozpoczęcie modernizacji układu odpylania kotłów WR-25							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>zostało przesunięte w związku ze zapowiadaną od 2016 r. zmianą przepisów wprowadzających zaostrzone standardy emisji pyłu.</p> <p>Decyzja o budowie zasobnika ciepła może zostać podjęta w oparciu o przesłanki ekonomiczne. W latach 2005 i 2006 takie przesłanki nie wystąpiły w EC Rzeszów, ponieważ sprzedawana energia elektryczna była rozliczana po cenach stałych. Tymczasem zasobnik ciepła w elektrociepłowni jest efektywny wyłącznie w przypadku możliwości dynamicznego rozliczania energii elektrycznej. Pozwala on wówczas produkować więcej energii w godzinach szczytu, po wysokich cenach „szczytowych”. Ze względu na planowane rozwiązanie kontraktów długoterminowych takie warunki mogą zaistnieć już w roku 2008.</p>							
Modernizacja EC WSK Rzeszów (Rozp. MŚ z dnia 4.08.2003, Dz. U. Nr 163 poz. 1584) – zał. Nr 1 IV.4. poz. 37 – budowa elektrofiltra WPG, – instalacje palników niskoemisyjnych na kotłach WPG i WLM	EC WSK Rzeszów	2004 2005	środki własne				
			WFOŚiGW	4.500			
			Razem:	1.600			
				6,100			
Modernizacja odlewni żeliwa W 68 w WSK PZL Rzeszów (wymiana pieców na indukcyjne)	WSK PZL Rzeszów	2005 - 2006	środki własne	8.400			
			WFOŚiGW				
<p>Zgodnie z pismem MB 1660/27/07 z dnia 12.03.2007 r., wymiana pieców łukowych na indukcyjne, mająca na celu obniżenie emisji pyłów do powietrza nie została zrealizowana ze względu na wysokie koszt planowanej inwestycji, przewyższające w chwili obecnej możliwości finansowe Zakładów Metalurgicznych WSK Rzeszów Sp. Z o. o. W trosce o ograniczenie negatywnego wpływu na środowisko, podjęto natomiast decyzję o modernizacji systemu wentylacji pieców łukowych, gwarantującej obniżenie emisji pyłów do powietrza do poziomu poniżej 5 mg/dm³. Na realizację</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

tego tematu podpisano z wykonawcą kontrakt opiewający na 1 230 tys. zł. Zakończenie inwestycji planowane jest na koniec 2007 r.										
1.3.	Eliminowanie źródeł niskiej emisji komunalnej						20 080			
	Likwidacja pieców i wprowadzenie centralnego zasilania w ciepło budynków w Śródmieściu	zarządcy budynków komunalnych i innych RGK Sp. z o.o. - MPEC	2003-2010	środki własne – 20% WFOŚiGW – 80%	20.080	Zadanie rozliczono w ramach celu szczegółowego 2.2.				
<p>Zgodnie z pismem RGK/MPEC/DR/5044/6/387/07 z dnia 6.03.2006 r., w ramach zwiększania efektywności systemu ciepłowniczego, zrealizowano I etap magistrali ciepłowniczej Śródmieście Zachód 2 x ϕ 600 mm, o długości 695 mb. II etap magistrali został podzielony na 2 podetapy, z czego pierwszy z nich będzie realizowany przez RGK Sp. z o. o. MPEC – Rzeszów siłami własnymi w 2007 r., natomiast drugi podetap w 2006 r.</p> <p>Realizacja magistrali 2 x ϕ 200 mm, od Wiaduktu Tarnobrzeskiego do ROSiR, ze względów formalno – prawnych (brak pozwolenia na budowę) została podzielona również na dwa etapy. Pierwszy etap magistrali w rejonie ul. Ks. Jałowego, będzie realizowany przez RGK Sp. z o. o. MPEC – Rzeszów w 2007 r., natomiast drugi etap w rejonie Wiaduktu Tarnobrzeskiego w 2008 r.</p>										
1.4.	Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń powietrza ze źródeł komunikacyjnych						21 683	4 168	4 740	12 670
	Wprowadzanie zasilania gazem ziemnym GNG autobusów komunikacji miejskiej (etap I do 30.11.2006)	RGK Sp. z o.o. – MPK	2003 - 2006	środki własne	21.638	2 168	841	4 462		
				Kredyt „Eko-Fundusz”		2 000	3 899	2 248		
				Razem	21 683	4 168	4 740	6 710		
Zgodnie z informacją uzyskaną w RGK Sp. z o.o. – MPK, zasadnicza zmiana w realizacji przedmiotowego zadania, polega na odmowie finansowania modernizacji i zakupu autobusów komunikacji miejskiej zasilanych gazem ziemnym GNG przez fundusz „Life-Środowisko”. Z uwagi na										

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>powyższe, w wyniku starań Zarządu RGK Sp. z o.o. – MPK, pozyskano środki finansowe na inwestycję z „Eko-Funduszu” w Warszawie. W ramach I etapu dokonano w 2004 r. adaptacji 2 autobusów do zasilania gazem CNG, obejmującej wymianę silnika, w tym modernizację autobusów JELCZ 120 M, rok produkcji 1996 oraz instalacja silnika spalającego gaz CNG montaż zbiorników, instalacji zasilającej, sterowania, oraz Zakup autobusów CNG (5 szt.) marki JELCZ 125 CNG</p> <p>W 2005 r. dokonano zakupu autobusów CNG (6 szt.) marki JELCZ 125 CNG</p> <p>W 2006 r. dokonano zakupu autobusów CNG (8 szt.) marki SOLARIS Urbino 12 CNG oraz autobusu CNG (1 szt.) marki JELCZ 125 CNG</p>								
Kontynuacja wymiany taboru autobusów na niskopodłogowe i zasilanie gazem ziemnym	RGK Sp. z o.o. – MPK	do 2010	środki własne					3 190
			„Eko-Fundusz”					2 800
			Razem					5 960
<p>Zgodnie z informacją uzyskaną w RGK Sp. z o.o. – MPK, pozyskano środki finansowe na inwestycję z „Eko-Funduszu” w Warszawie. W ramach II etapu dokonano w 2006 r. zakupu autobusów CNG (10 szt.)</p>								
1.5.	Ograniczanie emisji gazów cieplarnianych z produkcji przemysłowych				1 900	1 954	1 600	1 300
Wyeliminowanie związków chlorowcopodobnych z procesów mycia i odtłuszczenia	WSK PZL Rzeszów	2004 - 2006	środki własne – 30% WFOŚiGW – 70%	1.400	1 954	1 600		1 300
<p>Zgodnie z pismem NB-1660/51/07 z dnia 19.03.2007 r., Zakładu Metalurgicznego „WSK Rzeszów” Sp. z o. o. w chwili obecnej, eksploatowana jest tylko jedna myjnia, w której wykorzystywane jest TRI, które ma zostać wyeliminowana w 2007 r., i zastąpione innymi preparatami.</p>								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Dopalanie katalityczne substancji lotnych	ICN Polfa Rzeszów	2006	środki własne – 30% WFOŚiGW – 70%	500			
<p>Zgodnie z pismem Nr ZŚ/ES/336/2007, z dnia 2.03.2007 r., inwestycja zaplanowana w Planie Ochrony Środowiska nie została zrealizowana, w związku z wysoką skutecznością obecnie działającego dopalacza.</p> <p>W chwili obecnej prowadzone są prace technologiczne nad wyeliminowaniem rozpuszczalników organicznych z receptur produkowanych przez ICN Polfa Rzeszów leków, oraz prace nad opracowaniem kompleksowej koncepcji instalacji ograniczającej emisję zanieczyszczeń organicznych z wydziałów konfekcjonowania leków (jeżeli ich eliminacja z receptury będzie niemożliwa). Koncepcja ta będzie stanowiła alternatywę dla zadania określonego w ww. programie. Inwestycja planowana jest do realizacji w latach 2007 – 2010 (przy czym w bieżącym roku prowadzone będą jedynie działania związane z wybraniem optymalnego rozwiązania). Koszty aktualnie nie są możliwe do określenia.</p> <p>Mając jednak na względzie konieczność ograniczenia do minimum szkodliwego oddziaływania na środowisko zakładu, uwzględniono ten fakt przy modernizacji parku maszynowego. W 2007 r. planowany jest zakup ze środków własnych mieszalniko – granuladora z opcją suszenia i odzysku rozpuszczalników. Planowany termin uruchomienia urządzenia to 31,10,2007 r.</p>							
1.6. Poprawa stanu klimatu akustycznego na terenie miasta Rzeszowa				4 860	643		1 893
Budowa ekranów w ramach inwestycji polegającej na: budowie ulicy od Ronda Pobitno do projektowanego skrzyżowania (zakręt w kierunku ul. Załęskiej)	Urząd Miasta	2006-2010	Środki własne				1 893
<p>Zgodnie z pismem Nr MZDiM-ZM.7050-27/07, L.dz. 1 789 z dnia 6.03.2007 r., w ramach powyższego zadania wybudowano ekrany o łącznej długości 759,5 mb., w tym ekranów z Plexiglasu 303,6 m² i żrębkobetonowych 20 004,1 m².</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Budowa ekranów w ramach inwestycji polegającej na budowie ul. Krakowskiej	Urząd Miasta	2003 - 2006	środki własne	3 000			
<p>Zgodnie z pismem Nr MZDiM-ZM.7050-27/07, L.dz. 1 789 z dnia 6.03.2007 r., przewiduje się, że w 2007 r., na odcinku od ul. Ustrzyckiej do ul. Dębickiej zostaną wykonane, zgodnie z aktualizowanym „Raportem oddziaływania na środowisko” ekranów, na długości 1 681 mb. Szacunkowy koszt planowanej inwestycji wyniesie 7 990 tys. zł.</p>							
<p>Ograniczenie emisji hałasu przemysłowego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wyciszenie źródeł emisji hałasu z Odlewni Żeliwa i Odlewni Precyzyjnej w WSK Rzeszów, - budowa ekranu akustycznego od strony ul. Leśnej i ul. Bieszczadzkiej w WSK Rzeszów, - tłumiki Hałasu zaworów na kotłach OR-32 i instalacji rozruchowo wydmuchowej turbin AT6 i AP6, 	<p>WSK PZL Rzeszów S.A.</p> <p>WSK PZL Rzeszów S.A.</p> <p>Elektrociepłownia EC-WSK</p> <p>Elektrociepłownia EC-WSK</p>	<p>2003-2004</p> <p>po 2006</p> <p>2006</p>	<p>środki własne WFOŚiGW</p> <p>środki własne WFOŚiGW</p> <p>środki własne WFOŚiGW</p>	<p>1.500</p> <p>160</p>	<p>571</p> <p>72</p>		

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

– ekrany dźwiękochłonne w EC WSK		2008	środki własne WFOŚiGW				
			Razem:	1 660	643		
<p>Zgodnie z pismem NB-1660/51/07 z dnia 19.03.2007 r., Zakładu Metalurgicznego „WSK Rzeszów” Sp. Z o. o., hałas powodowany pracą maszyn i urządzeń Zakładu Metalurgicznego, nie powoduje przekroczenia poziomu dopuszczalnego, w porze dziennej i nocnej, wyrażonego poprzez równoważny poziom dźwięku emitowanego na obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. W celu zapewnienia właściwego klimatu akustycznego w otoczeniu zakładu, zakupiono w 2004 r. nową suszarko – chłodziarkę typu SCH 25, do suszenia piasku, którą wraz z wentylatorami zainstalowano w pomieszczeniu. Koszty, jakie poniesiono na realizację zadania wyniosły 571 325 zł. W 2004 r. przeprowadzono również remont instalacji wentylacji i zamontowano obudowy dźwiękochłonne wentylatorów: Filtra workowego FB 14, odpylającego piece łukowe oraz filtrów tkaninowych pulsacyjnych oczyszczarki odlewów OWPK – 4, stanowiska zacyszczania i odmuchiwania odlewów. Łączny koszt prac wyniósł 71 550 zł.</p>							
Wykonanie mapy akustycznej miasta Rzeszowa	Urząd Miasta	2003-2006	środki własne	150			
<p>Aktualnie prowadzone są rozmowy w zakresie określenia koncepcji i zakresu opracowania mapy akustycznej miasta Rzeszowa. Zgodnie z ustawą z dnia 27.04.2001 r., „Prawo Ochrony Środowiska”, oceny stanu akustycznego środowiska w postaci map akustycznych dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 000 (miasto Rzeszów), dokonuje Starosta (art. 118 i 117 POŚ). Terminy realizacji map akustycznych i opartych na nich „Programów Ochrony Środowiska” przed hałasem określone zostały w Ustawie z dnia 27.07.2001 r. „O wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw”.</p> <p>Dla miasta Rzeszów obowiązuje następujący harmonogram działań i obowiązków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do dnia 30.06.2012 r. – starosta / prezydent miast sporządzi mapę akustyczną, - do dnia 30.06.2013 r. – rada powiatu / rada miasta uchwali program działań (programy ochrony środowiska przed hałasem) 							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Opracowanie programu ochrony przed hałasem	Urząd Miasta	2003-2006	środki własne	50			
<p>Dla miasta Rzeszów obowiązuje następujący harmonogram działań i obowiązków:</p> <ul style="list-style-type: none"> - do dnia 30.06.2012 r. – starosta / prezydent miast sporządzi mapę akustyczną, - do dnia 30.06.2013 r. – rada powiatu / rada miasta uchwali program działań (programy ochrony środowiska przed hałasem) 							
Realizacja programu ochrony przed hałasem	Urząd Miasta	2006 - 2010	środki pomocowe UE – 50%				
<p>Z uwagi na to, że nie został opracowany Program ochrony przed hałasem, działania Urzędu Miasta Rzeszowa w tym zakresie są realizowane w formie zlecania i budowania ekranów akustycznych w terenach szczególnie narażonych na przekroczenia normatywnych poziomów hałasu w środowisku</p>							
1.7. Poprawa stanu i ochrona zasobów przyrody miasta dla racjonalnego użytkowania różnorodności biologicznej				380			
Weryfikacja stanu oraz przestrzegania warunków dla ochrony stanowisk zimowita jesiennego i jego siedliska, jako merytorycznej podstawy opracowywania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego	Urząd Miasta	2006	środki własne – 50% WFOŚiGW – 50%	380			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>Zgodnie z informacją uzyskaną w Biurze Rozwoju Miasta, dokonano inwentaryzacji siedlisk Ziemowita jesiennego w sąsiedztwie Katedry i w rejonie ul. Witolda (Ekspertyza Florystyczna dotycząca uszczegółowienia lokalizacji stanowisk Ziemowita jesiennego w wyznaczonych rejonach miasta Rzeszowa – Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej o/w Przemysłu. W oparciu o uchwałę Rady Miasta Rzeszowa opracowany został miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego nr 116/24/2005 „Błonia Papieskie”, uchwalony uchwałą Rady Miasta Rzeszowa nr VI/88/2007 z dnia 30 stycznia 2007 r. (nie poniesiono na realizację tego celu kosztów finansowych).</p> <p>W planie uwzględniono stanowiska Ziemowita jesiennego, nie wprowadzono żadnej zabudowy, ani zieleni wysokiej pozostawiając jego stanowiska jako łąki (zgodnie z zaleceniami ekspertyzy florystycznej).</p>									
1.8.	Identyfikacja problemów i harmonizowanie programu ochrony różnorodności biologicznej miasta z planami wojewódzkimi i sektorowymi					1.290			
	Opracowanie wzorcowych programów ochrony zagrożonych degradacją ekosystemów wodno-błotnych nad Zalewem Rzeszowskim	Urząd Miasta	2006	środki własne – 50% WFOŚiGW – 50%	290				
<p>Ekosystemy wodno-błotne związane są z wypływaniem się zbiornika wodnego na Wisłoku na skutek nanoszenia materiału w czasie wysokich stanów wód. Poza kwestią objęcia formą ochrony użytku ekologicznego przez zespół opracowujący „Ocenę Przyrodniczą Obszaru Miasta Rzeszów” przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie, niedokonano żadnych innych działań w tym zakresie. Obszar ochrony zagrożonych degradacją ekosystemów wodno-błotnych nad Zalewem Rzeszowskim, leży w granicach zbiornika podlegającego zarządowi Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej w Krakowie. Zadanie to winno podlegać Wojewódzkiemu Konserwatorowi Przyrody. W latach 2004 – 2006 nie poniesiono kosztów na realizację tego zadania.</p>									
	Wdrożenie zasad skutecznej	Urząd Miasta	2004-2010	środki własne	1.000				

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	ochrony i gospodarowania zasobami ekosystemów nadrzecznych, bagiennych i zalewowych, jako siedlisk zagrożonych zniszczeniem, w dolinach Wisłoka i jego dopływów w granicach miasta	Urząd Wojewódzki RZGW		WFOŚiGW				
<p>W oparciu o pracę prof. Wnuka pt. „ Ścieżka Przyrodnicza im. prof. dra. Władysława Szafera” dokonano szczegółowej inwentaryzacji roślinności występującej w dolinie Wisłoka (w szczególności jego lewego brzegu). W oparciu o tą publikację zrealizowano projekt ścieżki przyrodniczo – dydaktycznej. Wykonano tablice na czterech przystankach. W ramach tego zadania wdrożono (utworzono) rezerwat Lisia Góra.</p> <p>W dolinie dopływu potoku Młynówka dokonano inwentaryzacji Ziemowita jesiennego. Opracowany został projekt Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniający funkcję doliny w organizmie miejskim.</p> <p>Miejskowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego nr 73/3/2004 „Przybyszówka – Kantorówka” przyjęty uchwałą Rady Miasta Rzeszowa nr LXII/210/2006 z 5.09.2006 r. objął dolinę lewobrzeżnego dopływu Wisłoka, Przyrwę formą ochrony, wraz ekosystemem roślinności nadrzecznej, z przeznaczeniem pod zieleni parkową.</p>								
CEL STRATEGICZNY 2								
ROZWÓJ I POPRAWA FUNKCJONOWANIA INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ MAJĄCEJ WPŁYW NA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW I ŚRODOWISKO								
2.1.	Rozwój i poprawa funkcjonowania systemów wodociągowych i kanalizacyjnych Miasta Rzeszowa	76 966	7 712	2 325	1 125			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>Modernizacja i rozbudowa Zakładu Uzdatniania Wody w Zwięzycy. W ramach tego przedsięwzięcia planowana jest realizacja drugiego etapu prac obejmująca modernizację:</p> <ul style="list-style-type: none"> - technologii uzdatniania wody (1), - gospodarki osadami powstającymi w procesie uzdatniania wody (2). 	MPWiK Sp. z o.o.	2005 - 2008	Dotacja z funduszu ISPA,	32.430			
			NFOŚiGW	26.536			
			Razem	58 966			1 125
<p>Zgodnie z informacją MPWiK, powyższe zadanie (Kontrakt I) obejmuje modernizację obiektów oraz budowę Nowego Bloku technologicznego, tj. ozonowania wtórnego i filtrów węglowych. Obecna dezynfekcja końcowa chlorem gazowym zastąpiona będzie dwutlenkiem chloru. Ozonowanie wtórne, filtracja na złożach węglowych oraz zastosowanie dwutlenku chloru zdecydowanie poprawi jakość wody. Aktualnie Wykonawca Kontraktu I realizuje roboty ziemne i sukcesywnie opracowuje projekty wykonawcze poszczególnych obiektów. Planowany termin zakończenia Kontraktu I – 31.12.2008 r.</p> <p>Kontrakt II obejmuje wykonanie obiektów i instalacji do odwodnienia osadów ściekowych powstałych w procesie uzdatniania wody. Grawitacyjny sposób odwadniania zastąpiony będzie mechanicznym, w oparciu o prasy filtracyjne. Osad po odwodnieniu i uszlachetnieniu, będzie wykorzystywany przy budowie wałów przeciwpowodziowych, wyrównywania terenów lub wykonywania podbudowy dróg. Realizacja zadania poprawi jakość wód odciekowych odprowadzanych do rzeki Lubczy, które spełniają wymogi przepisów polskich i unijnych. Zaawansowanie rzeczowe projektu wynosi 30 %. Roboty przebiegają zgodnie z harmonogramem finansowo - rzeczowym. Planowany termin zakończenia Kontraktu II – 31.12.2007 r.</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>Modernizacja obiektów oczyszczalni ścieków w Rzeszowie wraz z kolektorami doprowadzającymi. W ramach tego zadania planuje się:</p> <ul style="list-style-type: none"> - automatyzację poboru prób ścieków, - wizualizację i automatyzację pracy oczyszczalni i przepompowni ścieków, - modernizację laboratorium technologicznego, - modernizację bloku przeróbki osadów ściekowych. 	MPWiK Sp. z o.o.	2005 - 2008	Środki UE	3.000	7 712	2 325	
			Środki własne MPWiK Sp. z o.o.	1.000			
			Razem:	4 000	7 712	2 325	
<p>W latach 2002 – 2005 MPWiK przeprowadziło konieczną modernizację węzła przeróbki osadów ściekowych. Modernizacja obejmowała głównie węzeł przeróbki osadów. Koszt modernizacji wyniósł 24 161 531 zł.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia dokonano modernizacji węzła fermentacji osadów z budową dwóch dodatkowych wydzielonych komór fermentacyjnych, stacji zlewania tłuszczów, modernizacji instalacji biogazu wraz z wykonaniem nowego zbiornika biogazu, modernizacji stacji zagęszczania i wyposażeniem dodatkowym drugiej zagęszczarki i dezintegratora osadów, modernizacji węzła odwadniania osadu z montażem</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>dodatkowej prasy.</p> <p>Dokonano także modernizacji kotłowni wraz z wymianą kotłów, o łącznej mocy 1 440 kW, oraz wybudowano budynek generatorów wraz z wyposażeniem, w postaci 2 szt. generatorów prądu. Dodatkowo wybudowano 4 tunele suszarni słonecznych o łącznej kubaturze 20 860 m³, wraz z wyposażeniem technologicznym, w tym przrzucarką samojezdną. Przeprowadzono modernizację budynku przepompowni ścieków wraz z modernizacją urządzeń technologicznych. W ramach realizowanych inwestycji przeprowadzono także modernizację systemu wizualizacji i sterowania, rozbudowę dróg i placów technologicznych, sieci kablowych i CO, oraz dokonano zakupów wyposażenia laboratorium i koparko – ładowarki.</p> <p>W efekcie tych inwestycji uzyskano znaczną poprawę parametrów powstających osadów. Obecnie odpowiadają one w pełni wymogom określonym przepisami w zakresie stosowania komunalnych osadów ściekowych do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i produkcji pasz.</p>						
Modernizacja istniejących sieci wodociągowych i kanalizacyjnych wraz z obiektami na sieciach (pompowni) na terenie miasta Rzeszowa. Budowa systemu monitoringu	MPWiK Sp. z o.o.	2004-2008	Środki UE	10.500		
			MPWiK Sp. z o.o.	3.500		
			Razem:	14 000		
<p>W ramach zadania, planowane jest w IV kwartale 2007 r. rozpoczęcie procedury Kontraktu III, mającego na celu budowę zbiorników wyrównawczych wody, na osiedlu Krakowska – Południe, o pojemności 17 000 m³.</p> <p>Na wybranych fragmentach sieci wdrożono system wspomagania decyzji, złożony z mapy numerycznej sieci, branżowej bazy danych, modelu hydraulicznego oraz systemu monitoringu. Mapa numeryczna, wykonana na podstawie map geodezyjnych miasta, składa się z rysunku sieci wodociągowej wraz z bazą danych. Na rysunku wyróżniono wszystkie charakterystyczne elementy sieci, a w bazie danych umieszczono ich parametry.</p>						
2.2.	Poprawa efektywności działania sieci ciepłej			12.360	3 253	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	Zwiększenie efektywności systemu ciepłowniczego miasta: – magistrala Śródmieście Zachód 2 x ϕ 600, 1,2 km – etap I i II – magistrala od Wiaduktu Tarnobrzeskiego do ROSiR, 2 x ϕ 200, 0,5 km – sieć ciepła w centrum 2 x ϕ 200, 0,4 km	RGK Sp. z o.o. – MPEC	2004 - 2006	Środki własne	12.000	3 253		
			2004	Kredyt komercyjny	360			
				Razem:	12 360	3 253		
			2007 - 2010					
<p>Zgodnie z pismem RGK/MPEC/DR/5044/6/387/07 z dnia 6.03.2006 r., w ramach zwiększania efektywności systemu ciepłowniczego, zrealizowano I etap magistrali ciepłowniczej Śródmieście Zachód 2 x ϕ 600 mm, o długości 695 mb. II etap magistrali został podzielony na 2 podetapy, z czego pierwszy z nich będzie realizowany przez RGK Sp. z o. o. MPEC – Rzeszów siłami własnymi w 2007 r., natomiast drugi podetap w 2006 r.</p> <p>Realizacja magistrali 2 x ϕ 200 mm, od Wiaduktu Tarnobrzeskiego do ROSiR, ze względów formalno – prawnych (brak pozwolenia na budowę) została podzielona również na dwa etapy. Pierwszy etap magistrali w rejonie ul. Ks. Jałowego, będzie realizowany przez RGK Sp. z o. o. MPEC – Rzeszów w 2007 r., natomiast drugi etap w rejonie Wiaduktu Tarnobrzeskiego w 2008 r.</p>								
2.3.	Rozwój sieci drogowej w aspekcie minimalizacji jej wpływu na stan środowiska przyrodniczego i zdrowie mieszkańców				103.500	500	4 642	21 135
	Budowa odcinka drogi pomiędzy drogą krajową Nr 19, a	GDDKiA	2003 - 2006	Środki własne	80.000	500	3 019	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

projektowanym węzłem „Rzeszów Wschodni” autostrady A4.								
Zgodnie z pismem GDDKiA-O/Rz.6s/465/2007 z dnia 6.03.2006 r., Oddział w Rzeszowie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych Autostrad powyższy odcinek drogi został wykonany w wyniku porozumienia zawartego pomiędzy Urzędem Miasta Rzeszowa i GDDKiA o/Rzeszów w sprawie wspólnej realizacji zadania inwestycyjnego p.n. „Budowa obwodnicy północnej miasta Rzeszowa” – nowoprojektowana ulica od ul. Lwowskiej do ul. Siemińskiego i Lubelskiej ciągu drogi krajowej nr 19.								
Budowa ulicy od ronda Pobitno do projektowanego skrzyżowania (zakręt w kierunku ul. Załęskiej).	Urząd Miasta	2006-2010	Środki własne	21.500				18 167
Zgodnie z pismem Nr MZDiM-ZM.7050-27/07, L.dz. 1 789 z dnia 6.03.2007 r., w ramach powyższego zadania, wykonano 1,6 km ulicy, o nawierzchni z betonu asfaltowego, o powierzchni 8 492 m ² .								
Przebudowa Al. Wyzwolenia (budowa drugiej jezdni).	Urząd Miasta	• 2006-2010	Środki własne	2.000		1 623		2 988
Zgodnie z pismem Nr MZDiM-ZM.7050-27/07, L.dz. 1 789 z dnia 6.03.2007 r., w ramach powyższego zadania, wykonano przebudowę nawierzchni drogowej na powierzchni 19 904 m ² , przebudowę chodników na powierzchni 3 682 m ² , oraz przebudowę urządzeń podziemnych, kolidujących z przebudowywaną ulicą								
Zgodnie z pismem GDDKiA-O/Rz.6s/465/2007 z dnia 6.03.2006 r., Oddział w Rzeszowie Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych Autostrad nie jest jednostką odpowiedzialną za wykonanie zadań ujętych Programie Ochrony Środowiska miasta Rzeszowa. Oddział GDDKiA w Rzeszowie przygotowuje realizację głównego układu komunikacyjnego dróg krajowych w rejonie miasta Rzeszowa. Wyjątek stanowiło porozumienie zawarte pomiędzy Urzędem Miasta Rzeszowa i GDDKiA o/Rzeszów w sprawie wspólnej realizacji zadania inwestycyjnego p.n. „Budowa obwodnicy północnej miasta Rzeszowa” –								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

nowoprojektowana ulica od ul. Lwowskiej do ul. Siemińskiego i Lubelskiej ciągu drogi krajowej nr 19.

Pozostałe planowane do realizacji na lata 2004 – 2006 inwestycje drogowe GDDKiA w rejonie miasta Rzeszowa ujęte w punkcie 2.3. nn. tabeli, ze względu na zmiany w rządowej strategii rozwoju transportu na lata 2004 – 2006, oraz dostosowania przepisów prawa do wymogów Unii Europejskiej, zwłaszcza w zakresie ochrony środowiska, nie mogły być zrealizowane.

CEL STRATEGICZNY 3

PROEKOLOGICZNE ZAGOSPODAROWANIE TERENÓW POPRZEMYSŁOWYCH I SKAŻONYCH

3.1.	Przywrócenie użytkowej wartości gleb terenów przemysłowych miasta.				480			
	Opracowanie programu rekultywacji	Urząd Miasta	2004	środki własne	480			
<p>Brak jest podstaw prawnych do opracowania Programu rekultywacji gleb terenów przemysłowych miasta. Decyzje określające warunki rekultywacyjne są wydawane przez Prezydenta Miasta, Pewną normą w podejmowanych decyzjach o zakresie rekultywacji jest nakazanie jej prowadzenia aż do osiągnięcia standardów czystości gruntów zgodnych z przeznaczeniem terenu zapisanym w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego. Na podstawie Art. 103 POŚ Prezydent ma prawo do wydania takiej decyzji.</p>								
	Przywrócenie wartości użytkowych gleb na terenach przemysłowych i skażonych, dla potrzeb kształtowania zieleni w mieście	Urząd Miasta Przedsiębiorstwa	2005 - 2010	środki własne				
<p>Działania władz miasta Rzeszowa preferują ekologiczne kierunki przekształcenia pokrywy glebowej miejskich terenów przemysłowych i skażonych oddziaływaniem przemysłu. Uwarunkowane to jest identyfikacją i ustaleniem zasięgów takich obszarów, przez powołane do tego instytucje</p>								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>[WIOŚ, OSChR). Prowadzone są działania dla przywrócenia tym glebom ich sprawności biologicznej, a także przyrodniczej wartości użytkowej. Z uwagi na skalę problemów, wszystkie działania zakładają docelowy rok 2010 jako termin uzyskania trwałych efektów. Polegają te działania na:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Opracowanie w ścisłym porozumieniu z zakładami przemysłowymi spójnego programu rekultywacji gleb skażonych i przywrócenie ich przyrodniczej użyteczności, celem włączenia w kształtowany system zieleni w mieście. – Konsekwentny nadzór nad zakładami pracy, dla kontrolowania przebiegu działań służących ograniczaniu zasięgów i wielkości skażeń gleb, pochodzących z tych zakładów. <p>Tworzenie warunków organizacyjnych, prawnych i merytorycznych dla stopniowego, konsekwentnego włączania terenów dotychczas zdewastowanych, skażonych i zdegradowanych do funkcjonowania w systemie terenów zieleni o różnym charakterze w mieście.</p>								
CEL STRATEGICZNY 4								
PROEKOLOGICZNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI TERENÓW ZIELONYCH MIASTA								
4.1.	Racjonalne użytkowanie i proekologiczne gospodarowanie zasobami zieleni nieurządzonej i terenami niezainwestowanymi miasta.					360		
	Identyfikacja i wyznaczenie terenów niezbędnych dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania miejskiego systemu przyrodniczego.	Urząd Miasta Urząd Wojewódzki	do 2006	Środki własne	360			
<p>W ramach opracowanego Programu rewitalizacji obszarów miejskich w Rzeszowie, zostały zidentyfikowane i wyznaczone Obszary i obiekty przyrodnicze objęte ochroną prawną, niezbędne dla zapewnienia prawidłowego funkcjonowania miejskiego systemu przyrodniczego</p>								
4.2.	Wdrażanie programów kompleksowej ochrony terenów zieleni w mieście					870		

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Bilans powierzchni terenów zieleni w mieście oraz określenie zasad wielofunkcyjnego rozwoju tych terenów	Urząd Miasta	do 2006	Środki własne	320			
<p>W ramach opracowanego Programu rewitalizacji obszarów miejskich w Rzeszowie, zostały określono zasady wielofunkcyjnego rozwoju terenów zieleni w mieście.</p> <p>Bilans zieleni w mieście jest prowadzony corocznie, w oparciu o informacje dotyczące nowych inwestycji w tym zakresie. Na koniec 2006 r., powierzchnia trawników w parkach i zieleńcach będących w zarządzie MZDiZ wynosiła odpowiednio 38,69 ha i 45,79 ha. Całkowita ilość powierzchni zielonych na terenie miasta wynosi 30,32 km².</p>							
Poprawa ogólnej jakości zasobów zieleni oraz jej stanu fitosanitarnego na obszarze miasta.	Urząd Miasta RZGW	prace ciągłe do 2010	Środki własne	550			
<p>Poprawa ogólnej jakości zasobów zieleni oraz jej stanu fitosanitarnego na obszarze miasta jest prowadzona ciągle. Działania polegają na wyznaczaniu i organizowania nowych terenów zielonych, ochronie systemów roślin chronionych, jak również pielęgnacji klombów i roślinności niskiej i wysokiej w strefach zabudowy.</p>							
4.3.	Zwiększenie atrakcyjności terenów rekreacyjnych nad Wisłokiem			2 500			
Zagospodarowanie i urządzenie terenów rekreacyjnych nad Wisłokiem – etap I	Urząd Miasta Urząd Wojewódzki	2006 - 2007	Środki własne Fundusz ERDF – 75%	2 500			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>W oparciu o pracę prof. Wnuka pt. „ Ścieżka Przyrodnicza im. prof. dr Władysława Szafera” dokonano szczegółowej inwentaryzacji roślinności występującej w dolinie Wisłoka (w szczególności jego lewego brzegu). W oparciu o tą publikację zrealizowano projekt ścieżki przyrodniczo – dydaktycznej. Wykonano tablice na czterech przystankach. W ramach tego zadania wdrożono (utworzono) rezerwat Lisia Góra.</p> <p>Opracowany został projekt Miejscowego Planu Zagospodarowania Przestrzennego uwzględniający funkcję doliny w organizmie miejskim.</p> <p>Miejscowy Plan Zagospodarowania Przestrzennego nr 73/3/2004 „Przybyszówka – Kantorówka” przyjęty uchwałą Rady Miasta Rzeszowa nr LXII/210/2006 z 5.09.2006 r. objął dolinę lewobrzeżnego dopływu Wisłoka, Przyrwę formą ochrony, wraz ekosystemem roślinności nadrzecznej, z przeznaczeniem pod zieleń parkową.</p>

CEL STRATEGICZNY 5

RACJONALNE GOSPODAROWANIE ZASOBAMI ENERGII WODY I SUROWCÓW

5.1.	Zmniejszenie energochłonności procesów wytwórczych, usług i zużycia energii w gospodarstwach domowych i gospodarce komunalnej			33.385	4 482	3 046	4 539
	Wymiana stolarki okiennej w gminnych lokalach mieszkalnych (ok. 10.000 m ²)	Zarządcy i właściciele budynków	2004 - 2006	Środki własne + fundusz termomodernizacyjny	2.970		
<p>W ramach wymiany stolarki okiennej w budynkach należących do miasta Rzeszów, w latach 2004 – 2006 dokonano wymiany 1 966 okien w szkołach (z tego 1 070 w 2006 r.), jak również 100 % okien w przedszkolach</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	Zmniejszenie strat ciepła na sieciach przesyłowych: – wymiana ciepłociągów na preizolowane – wymiana armatury sieciowej, – poprawa stanu izolacji termicznej w komorach ciepłowniczych, w węzłach cieplnych i liniach napowietrznych – rozbudowa systemu monitorowania i sterowania	RGK Sp. z o.o. – MPEC	2004 - 2010	Środki własne				
				WFOŚiGW	7.500	2 736	2 779	4 084
					4.500	975	267	281
					600	279		174
				500	492			
				Razem:	13.100	4 482	3 046	4 539
Zgodnie z pismem RGK/MPEC/DR/5044/6/387/07 z dnia 6.03.2006 r., wymiana ciepłociągów na preizolowane, armatury sieciowej oraz poprawa systemu izolacji termicznej w komorach ciepłowniczych, w węzłach cieplnych i liniach napowietrznych spowodowała zmniejszenie strat ciepła w miejskim systemie ciepłowniczym w latach 2004 – 2006 o około 0,02 %.								
5.2.	Zwiększenie wykorzystania energii odnawialnej				27.200	7 712	2 325	

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Rozbudowa bloku przeróbki osadów oczyszczalni ścieków w Rzeszowie, w tym: <ul style="list-style-type: none"> – zagęszczenie osadu – komory fermentacyjne – suszarnia słoneczna – kotłownia na biogaz – budynek generatorów – zbiorniki biogazu z instalacją – modernizacja sterowania i laboratorium 	MPWiK Sp. z o.o.	2003 - 2005	Środki własne	15 587	1 699	1 094	
			WFOŚiGW	4 950		996	
			NFOŚiGW	6 263	6 013	235	
			Razem:	26 800	7 712	2 325	
<p>W latach 2002 – 2005 MPWiK przeprowadziło konieczną modernizację węzła przeróbki osadów ściekowych. Modernizacja obejmowała głównie węzeł przeróbki osadów. Koszt modernizacji wyniósł 24 161 531 zł.</p> <p>W ramach przedsięwzięcia dokonano modernizacji węzła fermentacji osadów z budową dwóch dodatkowych wydzielonych komór fermentacyjnych, stacji zlewania tłuszczów, modernizacji instalacji biogazu wraz z wykonaniem nowego zbiornika biogazu, modernizacji stacji zagęszczania i wyposażeniem dodatkowym drugiej zagęszczarki i dezintegratora osadów, modernizacji węzła odwadniania osadu z montażem dodatkowej prasy.</p> <p>Dokonano także modernizacji kotłowni wraz z wymianą kotłów, o łącznej mocy 1 440 kW, oraz wybudowano budynek generatorów wraz z wyposażeniem, w postaci 2 szt. generatorów prądu. Dodatkowo wybudowano 4 tunele suszarni słonecznych o łącznej kubaturze 20 860 m³, wraz z</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>wyposażeniem technologicznym, w tym przetrucarką samojezdną. Przeprowadzono modernizację budynku przepompowni ścieków wraz z modernizacją urządzeń technologicznych. W ramach realizowanych inwestycji przeprowadzono także modernizację systemu wizualizacji i sterowania, rozbudowę dróg i placów technologicznych, sieci kablowych i CO, oraz dokonano zakupów wyposażenia laboratorium i koparko – ładowarki.</p>							
<p>Regionalny system gospodarki osadowej, w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> – suszarnia niskotemperaturowa (47 m³/d) – spalarnia o mocy (b.d.) 	<p>MPWiK Sp. z o.o.</p>	<p>2003 - 2005</p>					
<p>W świetle nowych możliwości zagospodarowania komunalnych osadów ściekowych, poprzez ich zastosowanie do uprawy roślin nieprzeznaczonych do spożycia i produkcji pasz, budowa niskotemperaturowej suszarni oraz spalarni wysuszonego osadu stała się nieuzasadniona i nieopłacalna.</p> <p>Za rezygnacją z koncepcji budowy niskotemperaturowej suszarni oraz spalarni wysuszonego osadu przemawia również fakt, że funkcjonowanie spalarni w obrębie funkcjonującej Oczyszczalni Ścieków w Rzeszowie wiązało by się z wytwarzaniem gazu spalinowego oraz popiołu, jako końcowych produktów spalania. Gaz spalinowy zawiera klasyczne zanieczyszczenia, takie jak; pyły, NO_x, SO₂, CO₂ oraz zanieczyszczenia nietypowe, takie jak kwasy mineralne, metale ciężkie oraz węglowodory, dlatego przed wprowadzeniem do atmosfery, gazy spalinowe musiały by być oczyszczane w przeznaczonych do tego celu instalacjach, zaprojektowanych tak, aby spaliny spełniały normy zgodne z Ustawą z dnia 27.04.2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 26, poz. 627 z późniejszymi zmianami). Produktem końcowym procesu spalania jest również popiół oraz pozostałości po oczyszczaniu spalin. Stanowią one na ogół około 20 % suchej masy osadu surowego. Metale ciężkie z osadowi przechodzą również do stałych produktów spalania. Z uwagi na ich koncentrację w odpadach, możliwości ponownego ich zagospodarowania są bardzo ograniczone. Popioły mogą być jedynie wykorzystywane gospodarczo do budowy dróg. Najczęstszą metodą unieszkodliwiania odpadów powstających w procesach spalania jest ich deponowanie na składowiskach odpadów.</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Budowa zakładu unieszkodliwiania odpadów, w tym: – biogaz i odzysk ciepła	RGK Sp. z o.o. Zw. Komunalny „WISŁOK”						
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to nie jest realizowane przez ZK „WISŁOK”, paliwo alternatywne produkowane jest na terenie ZK „WISŁOK” przez EKO TOP i Gospodarkę Komunalną w Błażowej.							
Modernizacja kotła wodnego WR-25 na parowy do współspalania osadów ściekowych i biomasy	EC Rzeszów	do 2011	Środki własne WFOŚiGW Fundusze pomocowe UE				
Zgodnie z pismem EC/NS/281/1-2/137/07 z dnia 6.03.2007 r., realizacja powyższego zadania, dotyczącego modernizacji istniejącej instalacji w EC Rzeszów, w zakresie realizacji zadania dotyczącego wykorzystania energii odnawialnej, jest obecnie na etapie opracowywania wielowariantowej koncepcji techniczno – ekonomicznej modernizacji EC Rzeszów SA, w której zostaną wytyczone kierunki modernizacji i rozwoju ECR. Ponadto EC sponoszcza wysokie kredyty, zaciągnięte na wybudowanie bloku gazowo – parowego, co również ma wpływ na decyzję o odroczeniu realizacji przedmiotowych zadań.							
Opracowanie studium wykonalności wykorzystania wód geotermalnych dla Akwaparku	Urząd Miasta Inwestor	2005	Środki własne i obce	400			
Na przełomie VII i VIII 2007 r. wykonane zostaną przez PGNiGe odwierty, mające na celu dokonania oceny zasobów i jakości wód							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	głębinowych w kontekście ich wykorzystania przez Akwapark.							
5.3.	Ograniczenie wykorzystania wód podziemnych oraz stosowanie wodoszczędnych technologii, w tym używanie oczyszczonych ścieków do celów gospodarczych				400			
	Ograniczenie wykorzystania wód podziemnych oraz stosowanie wodoszczędnych technologii, w tym używanie oczyszczonych ścieków do celów gospodarczych	Przedsiębiorstwa	2004 - 2010	Środki własne	400			
<p>Ocena realizacji powyższego zadania jest znacznie skomplikowana. Wyciąganie jakichkolwiek wniosków ze wskaźnika zużycia wody na cele technologiczne, jak również wskaźnika ilości ścieków przemysłowych, może być obarczona dużym błędem, z uwagi na znacznie zmieniającą się potencjał technologiczny zakładów, ciągłe zmiany w profilu produkcji, wynikające z zmiany profilu produkcji, czy też ulegająca ciągłej zmianie świadomość ekologiczna zarządzających zakładami. Zmiany cen wody i kosztów zrzucanych ścieków, wzrost opłat za gospodarcze korzystanie ze środowiska (za pobór wód), wymusza działania powodujące ograniczenia w poborze wód podziemnych, jak również w miarę możliwości technologicznych, używanie oczyszczonych ścieków do celów gospodarczych</p>								
CEL STRATEGICZNY 6								
RACJONALIZACJA GOSPODARKI ODPADAMI								
6.1.	Racjonalizacja gospodarki odpadami komunalnymi				39.378	2 035	70	356
	Budowa Zakładu Unieszkodliwiania Odpadów „Rzeszów”	Gminny ZK „Wisłok”	2010	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych,				

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

			Środki unijne, Środki własne				
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to realizuje MPGK Rzeszów za środki własne, gminy ZK „WISŁOK” nie podjęły uchwał o zabezpieczeniu wkładu własnego.							
Organizacja „Regionalnego Systemu Gospodarki Osadami Ściekowymi” przy MPWiK w Rzeszowie	Urząd Miasta, MPWiK Sp. z o.o.	2008	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych, Środki unijne, Środki własne	24 800			
W dniu 15.02.2005 r., MPWiK Sp. z o. o. zwróciła się do gmin, które wcześniej deklarowały przekazywanie osadów ściekowych do utylizacji w RSGOŚ, o potwierdzenie swojej decyzji. Na 20 ankiet, potwierdzająco odpowiedziały tylko 3, tj; Gminy Błażowa i Świlcza, oraz Miasto Łańcut. Gmina Świlcza wyraziła zainteresowanie takim rozwiązaniem, ale po określeniu kosztów, jakie musiałaby ponieść. Pozostałe gminy osady ściekowe będą wykorzystywały rolniczo, przyrodniczo oraz poprzez składowanie na składowiskach odpadów.							
Budowa kompostowni odpadów zielonych.	Gminny ZK „Wisłok”	2010	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych, Środki unijne, Środki własne	800			
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to będzie realizowane przez MPGK Rzeszów. Planowane rozpoczęcie jego realizacji to II kwartał							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

2007 r.								
Budowa sortowni odpadów opakowaniowych.	Podmiot powołany przez ZK „Wisłok”	2006	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych, Środki unijne, Środki własne	1 900				
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to jest realizowane przez MPGK Rzeszów, dzięki inicjatywie ZK „WISŁOK”, doposażono sortownię w Błażowej i utworzono sortownię w Boguchwale.								
Budowa stacji przeładunkowej.	RGK Sp. z o.o.	2010	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych, Środki unijne, Środki własne	3 500	2 000		46	219
Aktualnie realizowany jest I etap Zakładu Utylizacji Odpadów przez MPG Rzeszów, którego szacunkowy koszt wyniesie około 7 727 tys. zł								
Likwidacja „dzikich składowisk”.	Urząd Miasta	2010	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych, Środki unijne, Środki własne	400	9	9		10

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Likwidacja „dzikich składowisk” jest działaniem ciągłym, realizowanym w miarę potrzeb, na wniosek mieszkańców							
Eksploracja systemu zbiórki, transportu, odzysku i unieszkodliwiania odpadów.	Gminny ZK „Wisłok”	2010	środki własne	48	26	24	53
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to realizowane jest przez ZK „WISŁOK”, w zakresie zbiórki, transportu i unieszkodliwiania zużytych baterii i olejów przepracowanych							
Ciągła akcja edukacyjno-informacyjna (w tym szkolenia i konferencje)	Urząd Miasta	2010	FOŚiGW, dotacje z funduszy ekologicznych, środki własne	900			74
Zadanie to jest realizowane w układzie ciągłym, przez ZK WISŁOK							
Stworzenie systemu ewidencji i monitorowania gospodarki odpadami.	gminny ZK „Wisłok”	2005	FOŚiGW, Dotacje z funduszy ekologicznych	30			
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, ewidencję i monitoring odpadów niebezpiecznych prowadzi EKO TOP Rzeszów, ewidencję i monitoring szkła prowadzi RC Jarosław, ewidencję i monitoring masy odpadów gminy realizują we własnym zakresie, brak informacji na temat kosztów.							
6.2.	Racjonalizacja gospodarowania odpadami niebezpiecznymi i przemysłowymi			19.745			
Dekontaminacja i unieszkodliwianie urzędzeń	Podmioty gospodarcze	2010	Środki własne	15 000			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

zawierających PCB.							
Zgodnie z ustaleniami Planu Gospodarki Odpadami miasta Rzeszowa, wszystkie podmioty z terenu miasta będące posiadaczami urządzeń zawierających PCB, zadeklarowały ich usunięcie w latach 2007 – 2010.							
Budowa GPZON (25 w każdej z gmin ZK „Wisłok”)	Gminny ZK „Wisłok”	2010	FOŚiGW, Środki unijne, Ekofundusz, Środki własne	645 (9 szt.)			
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie to będzie realizowane w latach 2008 – 2010, w 2005 r. dzięki inicjatywie ZK „WISŁOK” rozpoczęto obwoźną zbiórkę odpadów niebezpiecznych. W latach 2005 – 2006 w ramach zbiórki zebrano 25 Mg odpadów niebezpiecznych.							
Budowa SPON.	Podmioty gospodarcze, Gminny ZK „Wisłok”	2010	FOŚiGW, Środki unijne, Ekofundusz, Środki własne				
Zgodnie z informacją ZK „WISŁOK”, zadanie nie jest realizowane przez ZK „WISŁOK”.							
Likwidacja mogilników na składowisku w Rogoźnicy i Woli Zgłobieńskiej.	Podmioty gospodarcze	2006	FOŚiGW, Środki unijne, Ekofundusz, Środki własne	2 000			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>W grudniu 2004 r. opracowany przez Starostwo Powiatu Rzeszowskiego projekt usunięcia odpadów zawierających rtęć wraz z rekultywacją terenów po „dzikich składowiskach”, został wybrany do finansowania ze środków strukturalnych. Realizacja robót przebiegała w następujących terminach: w m-cu kwietniu 2005 r. – teren gminy Trzebownisko, w maju – czerwcu – teren gminy Świlcza, a w lipcu – sierpniu gminy Głogów Młp. Koszt całego przedsięwzięcia oszacowano na ok. 3 mln zł. Podjęte działania skutkowały skreśleniem Rzeszowskich Zakładów Lamp Wyładowczych „POLAM-RZESZÓW” w Pogwizdowie Nowym w likwidacji z dniem 28.12.2004 r., przez Głównego Inspektora Ochrony Środowiska, z listy zakładów najbardziej uciążliwych w skali kraju.</p>							
Budowa kwatery na odpady azbestowo-cementowe na składowisku w Kozdorzy	Podmioty gospodarcze	2010	FOŚiGW, Środki unijne, Ekofundusz, Środki własne	600			
<p>W ramach wykonanego projektu rozbudowy składowiska odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne w Kozdorzy, zaplanowano wykonanie do końca 2007 r. 2 z projektowanych 4 kwater do unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest.</p>							
Zbiórka i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest.	Podmioty gospodarcze	2010	Środki własne, FOŚiGW, Środki unijne	300			
<p>Zbiórka i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest jest prowadzona na indywidualne zlecenia osób i firm. Brak jest informacji o kosztach poniesionych w poszczególnych latach na unieszkodliwienie tych odpadów</p>							
Modernizacja spalarni odpadów medycznych.	Podmioty gospodarcze	2007	FOŚiGW, Środki unijne,	600			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

			Ekofundusz, Środki własne				
Modernizacja spalarni odpadów medycznych jest prowadzona na bieżąco, ze środków własnych podmiotu zarządzającego instalacją..							
Modernizacja auto-złomu i budowa stacji demontażu SWE.	Podmioty gospodarcze	2010	FOŚiGW, Środki unijne, Ekofundusz, Środki własne	600			
Zgodnie z wykazem Wykaz przedsiębiorców prowadzących stacje demontażu pojazdów, prowadzonym przez Podkarpacki Urząd Wojewódzki, na terenie miasta Rzeszowa funkcjonują 2 takie stacje. Są to Przedsiębiorstwo Handlu Opalem i Artykułami Instalacyjnymi Sp.j. M. Podlesiecka, J. Grad przy ul. M.Reja 10 i Ekologia Spółka z o.o. z siedzibą w Boguchwale, prowadząca działalność przy ul. Ciepłownicza 8a. Obydwa te podmioty spełniają wymogi Ustawy o odpadach oraz Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 28.07.2005 r. w sprawie minimalnych wymagań dla stacji demontażu oraz sposobu demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (Dz. U. Nr 143, poz. 1206)							
Ciągła akcja edukacyjno-informacyjna.	Urząd Miasta	2010	FOŚiGW, Ekofundusz, Środki własne	-			
Znacząca większość edukacyjno – informacyjnych w zakresie ochrony środowiska, jest realizowane przez ZK WISŁOK, którego Miasto Rzeszów jest członkiem. W ramach prowadzonych działań, Związek organizuje cykliczne programy edukacyjne, jak Np. „wisłok dla Europy”, „Wyprawy w poszukiwaniu Ekolandii”, uczestniczy w „Programach współpracy transgranicznej” – program INTERREG III A /TACIS CBS. W ramach działań edukacyjnych prowadzone są szkolenia dla gminnych koordynatorów ekologicznych, jak również opracowywane są scenariusze lekcji tematycznych o tematyce środowiskowej. Inne działania ZK WISŁOK to organizacja różnego rodzaju konkursów ekologicznych, takich jak np; „Przybysz z planety							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

WEEE”, „Łowcy baterii’ czy „Konkurs „olejowy”.								
CEL STRATEGICZNY 7								
PRZECIWDZIAŁANIE NADZWYCZAJNYM ZAGROŻENIOM ŚRODOWISKA (w tym poważnym awariom								
7.1.	Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych przed awaryjnymi wyciekami transportowanych substancji							
	Budowa nowo projektowanych oraz modernizacja istniejących dróg na terenie miasta Rzeszowa wyposażonych w kanalizację deszczową z urządzeniami do oczyszczania spływów opadowych.	Urząd Miasta	2003 - 2010	Środki własne Gminy Rzeszów Środki własne Miasta Rzeszowa Fundusz ERDF				
7.2.	Zabezpieczenie przed powodzią						153	265
	Modernizacja obwałowań przeciwpowodziowych chroniących ujęcia wody ZUW w Zwiężycy	MPWiK Sp. z o.o.	2005 - 2008				89	143
W ramach wydatkowanych środków poniesiono koszty związane z wykonaniem projektu podniesienia o 1,8 m korony wału, na długości około 900 m, w części brzegu Wisłoka przylegającego do ZUW w Zwiężycy. W ramach projektu planowane jest uszczelnienie wału i wykonanie								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

miejscowych zbrojeń żelbetowych.							
Regulacja koryta i budowa obwałowań z przepustami w dolinie rzeki Strug (od granicy miasta do zbiornika na rzece Wisłok)	Podkarpacki Zarząd Melioracji i Urządzeń Wodnych w Rzeszowie	2006 - 2008	Środki własne Fundusz ERDF Fundusz FS			64	122
<p>Zgodnie z pismem Nr IM-4101/2/2007 z dnia 12.03.2007 r., Podkarpackiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych, planowana inwestycja pn. „Strug – etap I – modernizacja koryta rzeki na długości 8,52 km oraz obustronna odcinkowa budowa obwałowań rzeki w km 0 + 000 – 8 + 620 na terenie miejscowości: Rzeszów, Biała, Tyczyn, Gm. Rzeszów i Tyczyn”, PZMiUW w Rzeszowie posiada decyzję lokalizacyjną inwestycji celu publicznego, wydane przez Prezydenta Miasta Rzeszowa i Burmistrza Miasta i Gminy Tyczyn, oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia na terenie miasta Rzeszowa i gminy Tyczyn. Aktualnie prowadzona jest korespondencja pomiędzy PZMiUW w Rzeszowie, a Urzędem Gminy Tyczyn, związana ze sfinansowaniem opracowania dokumentacji projektowej architektoniczno – wykonawczej w/w inwestycji. PZMiUW wystąpił wspólnie z RZGW w Krakowie o sfinansowanie dokumentacji technicznej ze środków programu operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko” w ramach osi priorytetowej III: Zarządzanie Zasobami i Przeciwdziałanie Zagrożeniom Środowiska. Z uwagi na fakt, że program ten będzie wdrożony dopiero w IV kwartale 2007 r., w wypadku jego zakwalifikowania, planowany termin jego realizacji to lata 2008 – 2010. W przypadku porozumienia z Burmistrzem Miasta i Gminy Tyczyn w sprawie sfinansowania dokumentacji projektowej przedmiotowego zadania, utrzymana zostanie jego realizacja na lata 2007 – 2009. Przedstawione terminy związane są z czasookresem opracowania dokumentacji projektowej, otrzymaniem wszystkich niezbędnych decyzji administracyjnych po pozwolenie na budowę włącznie, oraz pozyskaniem środków finansowych.</p>							
CEL STRATEGICZNY 8							
ROZBUDOWA SYSTEMÓW MONITOROWANIA STANU ŚRODOWISKA I URZĄDZEŃ INFRASTRUKTURY							
8.1.	Rozbudowa sieci monitoringu powietrza w pełni dostosowanego do wymagań UE			500	518	49	377

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	Rozbudowa sieci monitoringu powietrza w pełni dostosowanego do wymagań UE	WIOŚ w Rzeszowie WSSE	2003 - 2010	PHARE 2001	500	518	10	368
				System oceny jakości powietrza			39	9
				Razem:	500	518	49	377
<p>Zgodnie z pismem Nr WM-0602-10/07 z dnia 6.03.2007 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, od października 2004 r., funkcjonuje w Rzeszowie automatyczna stacja monitoringu powietrza, obsługiwana przez WIOŚ w Rzeszowie. Stacja zakupiona została przez GIOŚ w ramach realizacji projektu PHARE PL 01.05.06 „Systemy ochrony jakości powietrza”. Pomiary wykonywane są w zakresie następujących wskaźników: SO₂, NO₂, NO_x, CO, Pył PM 10, warunki meteo. Stacja została zlokalizowana przy ul. Szopena, na terenie wydzierżawionym nieodpłatnie od miasta Rzeszów, na podstawie umowy użyczenia BGM IV 7228/WT/263/03 z dnia 4.06.2003 r. Umowa obowiązuje do dnia 4.05.2013 r. Wyniki prowadzonych pomiarów są dostępne „on line” na stronie internetowej WIOŚ w Rzeszowie www.wios.rzeszow.pl. Istnieje możliwość stałego łącza ze strony WIOŚ umożliwiającego na bieżąco obserwację wyników pomiarów jakości powietrza w mieście. Propozycje takie zostały skierowane do władz miasta.</p> <p>Ponadto, zgodnie z pismem Nr SK.444-20/07 z dnia 2.03.2007 r., Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Rzeszowie zakupiła i zainstalowała pobornik pyłu PM-10, pracujący aktualnie w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska w stacji pomiarowej przy ul. Wierzbowej w Rzeszowie. Wyniki przekazywane są systematycznie do wojewódzkiej bazy danych w WIOŚ w Rzeszowie oraz publikowane na stronie internetowej WSSE Rzeszów.</p> <p>Z uwagi na występujące okresowo na terenie miasta Rzeszowa przekroczenia dopuszczalnej normy średniodobowej pyłu PM – 10, wskazane byłoby zakupienie kolejnego pobornika pyłu PM – 10.</p>								
8.2.	Budowa monitoringu hałasu dla wybranych newralgicznych punktów w mieście oraz dostosowanie systemu ochrony przed hałasem do wymogów UE.				400			
	Budowa monitoringu hałasu dla	WIOŚ w Rzeszowie	2003 - 2010	Środki własne,	400			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

wybranych newralgicznych punktów w mieście oraz dostosowanie systemu ochrony przed hałasem do wymogów UE.			NFOŚiGW, Środki budżetowe, GIOŚ				
<p>Zgodnie z pismem Nr WM-0602-10/07 z dnia 6.03.2007 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, pomiary hałasu drogowego na terenie miasta Rzeszowa, realizowane w ramach monitoringu środowiska w województwie podkarpackim, prowadzono w ostatnich latach w okresie 2002 – 2004. W programie monitoringu środowiska w województwie podkarpackim na lata 2004 – 2006 nie planowano budowy sieci systematycznych pomiarów natężenia hałasu komunikacyjnego dla miasta Rzeszowa, nie planowano też uruchomienia automatycznych stacji monitoringu hałasu.</p> <p>W roku 2005 i 2006 ze względu na znaczną rozbudowę i modernizację sieci komunikacji drogowej miasta (w roku 2007 planowana jest realizacja kolejnych inwestycji drogowych), zaniechano dalszych pomiarów monitoringowych hałasu na terenie miasta Rzeszowa. Uznano za mało miarodajne, prowadzenie monitoringu hałasu w mieście, przy ciągle zmieniających się natężeniu i strukturze ruchu na drogach, w warunkach trwających robót drogowych na znaczną skalę (modernizacja głównych ciągów komunikacyjnych).</p> <p>W programie monitoringu na 2007 r. przewidziane zostały przez WIOŚ w Rzeszowie pomiary hałasu drogowego przy wybranych ulicach miasta Rzeszów, w odpowiedzi na skargi mieszkańców. Badaniami objęte zostaną następujące odcinki ulic miasta: 2 punkty wzdłuż Al. J. Piłsudskiego (przy ul. Orzeszkowej), 2 punkty na odcinku obwodnicy północnej Rzeszowa od ronda przy ul. Lwowskiej do ul. Załęskiej, oraz 2 punkty wzdłuż ul. Krakowskiej (na odcinku od skrzyżowania z Al. Wyzwolenia do granic miasta).</p> <p>Zgodnie z ustawą z dnia 27.04.2001 r., „Prawo Ochrony Środowiska”, oceny stanu akustycznego środowiska w postaci map akustycznych dla aglomeracji o liczbie mieszkańców większej niż 100 000 (miasto Rzeszów), dokonuje Starosta (art. 118 i 117 POŚ). Terminy realizacji map akustycznych i opartych na nich „Programów Ochrony Środowiska” przed hałasem określone zostały w Ustawie z dnia 27.07.2001 r. „O wprowadzeniu ustawy – Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw”.</p> <p>Dla miasta Rzeszów obowiązuje następujący harmonogram działań i obowiązków:</p>							

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	<p>- do dnia 30.06.2012 r. – starosta / prezydent miast sporządzi mapę akustyczną,</p> <p>- do dnia 30.06.2013 r. – rada powiatu / rada miasta uchwali program działań (programy ochrony środowiska przed hałasem)</p> <p>WIOŚ został ustawowo zobowiązany do dokonywania oceny stanu akustycznego środowiska na terenach nie objętych obowiązkiem opracowywania map akustycznych (art. 117 POŚ), co uwzględnione zostało przy konstrukcji programu monitoringu środowiska w województwie podkarpackim na lata 2007 – 2009.</p>							
8.3.	Modernizacja systemu monitoringu jakości wód i ścieków							
<p>Opracowanie i wdrożenie spójnych metod monitorowania właściwości wód:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ujmowanych - kierowanych do sieci wodociągowej - w miejskiej sieci wodociągowej 	<p>MPWiK Sp. z o.o. Urząd Miasta</p>	<p>2004 - 2008</p>	-					
<p>Monitoring właściwości wody jest prowadzony sukcesywnie, w zakresie wynikającym z pozwoleń, jak również aktów prawnych. Zakres monitoringu jest uzależniony od etapu uzdatniania wody na ujęciu w Zwiężycy, jak również w sieci wodociągowej.</p>								
<p>Zainstalowanie automatycznego urządzenia do poboru próbek oczyszczonych ścieków komunalnych oraz ciągła</p>	<p>MPWiK Sp. z o.o. Urząd Miasta</p>	<p>2004 - 2008</p>	-					

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	kontrola wybranych wskaźników zanieczyszczeń							
Zadanie wykonane w ramach celu 5.2.								
CEL STRATEGICZNY 9								
EDUKACJA I INFORMACJA EKOLOGICZNA, POSZERZENIE DIALOGU SPOŁECZNEGO								
9.1.	Propagowanie idei ochrony środowiska oraz zrównoważonego rozwoju w społeczeństwie:				1 120			
	zorganizowanie systemu informacji o środowisku i form edukacji ekologicznej dostępnych dla każdego mieszkańca Rzeszowa	Urząd Miasta Szkolnictwo Przedsiębiorstwa	2006	Środki własne Sponsorzy Fundusze celowe	310			
<p>Zgodnie z pismem Nr WM-0602-10/07 z dnia 6.03.2007 r., Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Rzeszowie, od października 2004 r., funkcjonuje w Rzeszowie automatyczna stacja monitoringu powietrza, obsługiwana przez WIOŚ w Rzeszowie. Stacja zakupiona została przez GIOŚ w ramach realizacji projektu PHARE PL 01.05.06 „Systemy ochrony jakości powietrza”. Pomiary wykonywane są w zakresie następujących wskaźników: SO₂, NO₂, NO_x, CO, Pył PM 10, warunki meteo. Stacja została zlokalizowana przy ul. Szopena, na terenie wydzierżawionym nieodpłatnie od miasta Rzeszów, na podstawie umowy użyczenia BGM IV 7228/WT/263/03 z dnia 4.06.2003 r. Umowa obowiązuje do dnia 4.05.2013 r. Wyniki prowadzonych pomiarów są dostępne „on line” na stronie internetowej WIOŚ w Rzeszowie www.wios.rzeszow.pl. Istnieje możliwość stałego łącza ze strony WIOŚ umożliwiającego na bieżąco obserwację wyników pomiarów jakości powietrza w mieście. Propozycje takie zostały skierowane do władz miasta.</p> <p>Ponadto, zgodnie z pismem Nr SK.444-20/07 z dnia 2.03.2007 r., Wojewódzka Stacja Sanitarno Epidemiologiczna w Rzeszowie zakupiła i zainstalowała pobornik pyłu PM-10, pracujący aktualnie w systemie Państwowego Monitoringu Środowiska w stacji pomiarowej przy ul. Wierzbowej</p>								

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>w Rzeszowie. Wyniki przekazywane są systematycznie do wojewódzkiej bazy danych w WIOŚ w Rzeszowie oraz publikowane na stronie internetowej WSSE Rzeszów.</p> <p>Brak jest form edukacji ekologicznej, dostępnego dla każdego mieszkańca Rzeszowa.</p>							
promowanie zachowań zgodnych z zasadami ochrony krajobrazu i przyrody	Urząd Miasta Szkolnictwo Przedsiębiorstwa	2010	Środki własne Sponsorzy Fundusze celowe	220			
<p>Działania te są realizowane poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szkolenia dla służb samorządu miasta w zakresie informacji o środowisku dla społeczeństwa, o prawach społeczeństwa w procedurach ocen oddziaływania na środowisko, o nowych przepisach, w tym dyrektywach unijnych dotyczących ochrony środowiska w szerokim pojęciu, - wspieranie projektów o charakterze proekologicznym realizowanych przez organizacje pozarządowe, - wspieranie szkoleń związanych z problemami ochrony środowiska organizowanych przez pracodawców, instytucje publiczne, organizacje pozarządowe, 							
edukacja ekologiczna w zakresie kształtowania postaw konsumentów sprzyjających osiągnięciu efektów ekologicznych	Urząd Miasta Szkolnictwo Przedsiębiorstwa	2010	Środki własne Sponsorzy Fundusze celowe	200			
<p>Przy udziale ZK WISŁOK organizowane są akcje informacyjne i promocyjne, konkursy itp. dla społeczeństwa dotyczące segregacji odpadów, minimalizowania ilości odpadów opakowaniowych, gospodarki odpadami niebezpiecznymi,</p>							
współpraca instytucji	Urząd Miasta	2010	Środki własne	-			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

publicznych z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi	Szkolnictwo Przedsiębiorstwa		Sponsorzy Fundusze celowe				
<p>W ramach współpracy z pozarządowymi organizacjami ekologicznymi, Urząd miasta Rzeszowa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zapewnienie udziału przedstawicieli pozarządowych organizacji ekologicznych w ramach nadzorczych funduszy ekologicznych, ciał doradczych i opiniodawczych, komisjach opiniujących fundusze ekologiczne. – Zapewnia obowiązkową realizację obowiązku udziału społeczeństwa oraz organizacji ekologicznych w procedurach ocen oddziaływania na środowisko, opiniowaniu planów i programów oraz strategii, 							
rozwijanie edukacji ekologicznej na wszystkich poziomach szkolnictwa	Urząd Miasta Szkolnictwo Przedsiębiorstwa	2010	Środki własne Sponsorzy Fundusze celowe	60			
<p>Rozwijanie edukacji ekologicznej na wszystkich poziomach szkolnictwa jest realizowane przez miasto Rzeszów poprzez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – wspieranie działalności szkół podstawowych i średnich realizujących różne formy edukacji ekologicznej młodzieży, jak np. akcje ekologiczne, konkursy, rajdy piesze i rowerowe, – wspieranie prac badawczo-rozwojowych, programów dydaktycznych, konferencji naukowo-technicznych o tematyce ekologicznej organizowanych i realizowanych przez wyższe uczelnie. 							
wprowadzanie edukacji ekologicznej jako edukacji interdyscyplinarnej na wszystkich poziomach nauczania	Urząd Miasta Szkolnictwo Przedsiębiorstwa	2010	Środki własne Sponsorzy Fundusze celowe				

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

<p>Urząd Miasta Rzeszowa współpracuje z wyższymi uczelniami z terenu miasta, przez:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uczestnictwo w krajowych i międzynarodowych programach edukacji ekologicznej, – inicjowanie i wspieranie działań na rzecz uruchamiania studiów podyplomowych na wyższych uczelniach Rzeszowa w zakresie zagadnień ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju (inżynieria środowiska, zarządzanie środowiskiem). – Stwarzanie możliwości studentom w zdobywaniu wiedzy z zakresu ochrony środowiska, przez wykorzystywanie i edukację na będących w zarządzie miasta instalacjach chroniących środowisko, wspieranie praktyk studenckich czy też udostępnianie materiałów i dostęp do urządzeń przy opracowywaniu prac naukowych na wszystkich szczeblach edukacji. 							
edukacja ekologiczna w kierunku prawidłowych zachowań użytkowników dróg	Urząd Miasta Szkolnictwo Przedsiębiorstwa	2010	Środki własne Sponsorzy Fundusze celowe	180			
<p>W zakresie edukacji ekologicznej w kierunku prawidłowych zachowań użytkowników dróg, Urząd Miasta Rzeszowa wspiera:</p> <ul style="list-style-type: none"> – popularyzację w społeczeństwie zachowań proekologicznych jak poruszanie się po mieście rowerami, – popieranie inicjatyw na rzecz korzystania z komunikacji zbiorowej kosztem rezygnacji z komunikacji indywidualnej, działając na rzecz obniżania kosztów transportu komunikacją miejską, wspierając działania zmierzające do wymiany taboru na gaz CNG, będący znacznie tańszym od napędu na paliwa tradycyjne – promowanie akcji na rzecz tworzenia nowych ścieżek rowerowych szczególnie na trasach atrakcyjnych dla ich użytkowników, między innymi wspierając i realizując ich budowę. 							
poprawa świadomości społeczeństwa na rzecz poprawy	Urząd Miasta Szkolnictwo	2010	Środki własne Sponsorzy	150			

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

	bezpieczeństwa ekologicznego i zmniejszanie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska	Przedsiębiorstwa		Fundusze celowe				
<p>Działania w zakresie poprawy świadomości społeczeństwa na rzecz poprawy bezpieczeństwa ekologicznego i zmniejszanie nadzwyczajnych zagrożeń środowiska polegają na wykorzystaniu mediów dla zobrazowania potencjalnych zagrożeń dla zdrowia i środowiska przyrodniczego wynikających z nieprzestrzegania obowiązujących przepisów. W ramach tych działań, współfinansowane są realizacje przez telewizję regionalną programy o tematyce ekologicznej, między innymi na temat nadzwyczajnych zagrożeń środowiska.</p>								
9.2.	Działania na rzecz poszerzenia dialogu władzy ze społeczeństwem w zakresie ochrony środowiska przyrodniczego miasta				90			
	zorganizowanie cyklicznego forum dyskusyjnego	Urząd Miasta	2006	Budżet Sponsorzy Fundusze celowe	60			
<p>Z uwagi na brak inicjatywy społecznej, jak również zainteresowania mieszkańców w tym zakresie, nie zorganizowano cyklicznego forum dyskusyjnego</p>								
	cykliczne spotkania Zarządu Miasta z przedstawicielami mediów	Urząd Miasta	2010	Budżet Sponsorzy Fundusze celowe	30			
<p>W ramach sesji Rady Miasta Rzeszowa, na których poruszane są tematy związane z działaniami miasta na rzecz poprawy stanu środowiska, zapraszani są przedstawiciele mediów.</p>								

4. Kontrola realizacji programu

Kontrola realizacji programu ochrony środowiska jest prowadzona poprzez monitorowanie:

- środowiska w zakresie jego stanu oraz zmian spowodowanych presją przemysłu, gospodarki komunalnej, transportu itd.,
- działań Urzędu Miasta Rzeszowa na rzecz realizacji celów określonych w Programie Ochrony Środowiska,
- efektów realizacji Programu.

Podstawą monitoringu stanu środowiska miasta Rzeszowa są dane uzyskiwane corocznie na zasadzie abonamentu z Głównego Urzędu Statystycznego oraz z Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

Dane te charakteryzują stan środowiska, obiekty uciążliwe lub zagrażające środowisku, wielkości emisji zanieczyszczeń oraz niektóre dane charakteryzujące stan sanitarny środowiska.

Monitoring efektów działań bezpośrednich lub pośrednich Urzędu Miasta realizowany jest w zakresie wszystkich celów strategicznych określonych Programem Ochrony Środowiska.

- Poprawa jakości i ochrona zasobów środowiska przyrodniczego – cel strategiczny 1:
  - jakość wody rzeki Wisłoka powyżej i poniżej Rzeszowa,

Wg informacji MPWiK, powyżej Rzeszowa Wisłok posiada wody kategorii A 1 i A 2, i IV klasę czystości, poniżej i powyżej Rzeszowa
  - jakość oczyszczonych ścieków szczególnie po oczyszczalni ścieków w Rzeszowie,

Ścieki oczyszczone odpowiadają warunkom określonym w decyzji Wojewody Podkarpackiego znak: OŚ-III-2-6210/9/99 z dnia 20.09.1999 r., udzielającej pozwolenia na odprowadzanie ścieków z oczyszczalni miejskiej do rzeki Wisłok.
  - jakość uzdatnionej wody przez Zakład Uzdatniania Wody w Zwiężycy,

Jakość wody odpowiada warunkom Rozporządzenia Ministra Zdrowia y dnia 27.03.2007 r., (Dz. U. nr 61 poz. 417, z wyjątkiem chloru wolnego na wyjściu do magistrali wodociągowych.

- jakość ścieków odprowadzanych przez duże zakłady przemysłowe, szczególnie w zakresie substancji szczególnie szkodliwych i szkodliwych oraz związków biogennych.

Jakość ścieków odprowadzanych przez duże zakłady przemysłowe, szczególnie w zakresie substancji szczególnie szkodliwych i szkodliwych oraz związków biogennych odpowiada warunkom. Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 20.07.2002 r. (z późniejszymi zmianami) w sprawie sposobu realizacji obowiązków dostawców ścieków przemysłowych oraz warunków wprowadzania ścieków do urządzeń kanalizacyjnych.

- ilość urządzeń oczyszczających na kanalizacji deszczowej,

W Rzeszowie jest wykonanych 7 urządzeń na wylotach kanalizacji deszczowej do odbiorników, ponadto działają urządzenia na ściekach zakładowych, podczyszczające wody opadowe przed ich wprowadzeniem do miejskiej sieci kanalizacji burzowej, np. stacje benzynowe, betoniarnie, parkingi powyżej 50 miejsc postojowych, itp.

- ilość ludności mieszkającej na obszarach zagrożonych hałasem (przekroczone wartości progowe) lub narażonej na ponadnormatywny hałas (przekroczone poziomy dopuszczalne),

W latach 2002 – 2004 wykonano pomiary w 180 punktach. Przekroczenie dopuszczalnych norm w porze dziennej zanotowano w 139 punktach, natomiast przekroczenie wartości progowych stwierdzono w 26 punktach pomiarowych, zlokalizowanych przy głównych szlakach komunikacyjnych w mieście: al. Armii Krajowej, ul. Lubelskiej, Wyzwolenia, Warszawskiej, Podkarpackiej, Bieszczadzkiej, Krakowskiej, Okulickiego,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

Witosa, Batalionów Chłopskich. Na ulicach tych obserwowany jest wzmożony ruch samochodowy, powyżej 1000 pojazdów na godzinę, w tym znaczny, około 20 %, udział pojazdów ciężkich.

- średnioroczne stężenia podstawowych i specyficznych zanieczyszczeń powietrza lub częstość (ilość) występowania przekroczeń standardów emisji ($\mu\text{g}/\text{m}^3$),

Tabela Nr 2. Strefy specyficznych zanieczyszczeń powietrza z uwzględnieniem kryteriów ustanowionych w celu ochrony zdrowia.

L.p.	Nazwa strefy	Symbol klasy wynikowej dla poszczególnych zanieczyszczeń na obszarze całej strefy							Klasa ogólna strefy	Działania wynikające z klasyfikacji
		SO2	NO2	PM10	Pb	C6H6	CO	O3		
1	Rzeszów	A	A	C	A	A	A	A	C	Ponadnormatywne stężenia PM10 notowane od 2002 roku potwierdzone zostały w 2005 i 2006 roku wynikami z automatycznej stacji monitoringu. Dalsze działania polegać będą na opracowaniu dla miasta Rzeszowa nPOP

- liczba dni w roku, w których wystąpiło przekroczenie wartości dopuszczalnych ozonu,
  - nakłady inwestycyjne na ochronę powietrza ogółem (tys. zł/rok),
21 683 tys. zł/rok
- Rozwój i poprawa funkcjonowania infrastruktury technicznej mającej wpływ na jakość życia mieszkańców i środowisko:

- procentowy przyrost długości sieci kanalizacyjnej,

W odniesieniu do 2002 r., długość sieci kanalizacyjnej, rozdzielczej, będącej na majątku MPWiK wynosiła 297,3 km, w tym na terenie miasta Rzeszowa długość sieci rozdzielczej: 280,4 km, w 2006 r. długość sieci kanalizacyjnej, rozdzielczej, będącej na majątku MPWiK wynosiła 356,6 km, w tym na terenie miasta Rzeszowa długość sieci rozdzielczej 355,4 km. Przyrost długości sieci kanalizacyjnej na terenie miasta Rzeszowa wynika:

- **z przejęcia na majątek MPWiK sieci z miejscowości Załęże: 16,0 km, oraz włączenia w obszar miasta Rzeszowa miejscowości Słocina, o długości sieci 29,1 km.**
- **Wybudowanie i oddanie do eksploatacji w okresie sprawozdawczym 29,9 km sieci kanalizacyjnej.**

- zużycie wody na jednego mieszkańca i dobę,

Zużycie wody na jednego mieszkańca i dobę wynosi 152 dm³/d.

- procentowa strata wody w sieci wodociągowej,

Procentowa strata wody w sieci wodociągowej wynosi 12,1 %

Racjonalne gospodarowanie zasobami energii, wody i surowców:

- stosunek rocznego poboru wód podziemnych do powierzchniowych,

Stosunek rocznego poboru wód podziemnych do powierzchniowych wynosi 0,82 %, a UJ wód podziemnych na terenie dawnej miejscowości Słocina (od 1.01.2006 r., włączonej do Rzeszowa),

- roczne zużycie wody przez zakłady przemysłowe,

Roczne zużycie wody przez zakłady przemysłowe wynosi 1 040,7 tys. m³.

Racjonalizacja gospodarowania odpadami:

- ilość wytwarzanych odpadów komunalnych (Mg/M/rok),

W 2006 roku wytworzono na terenie miasta Rzeszowa 46 059,94 Mg odpadów komunalnych.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- stopień pokrycia mieszkańców zorganizowaną zbiórką (w procentach),

Wg informacji firm świadczących usługi w zakresie zbiórki i transportu odpadów, 91,2 % mieszkańców korzysta ze zorganizowanej zbiórki odpadów.

- udział zebranych selektywnie odpadów ulegających biodegradacji (w procentach),

Na terenie miasta Rzeszowa nie jest prowadzona zbiórka odpadów ulegających biodegradacji. W strefie zabudowy jednorodzinnej, odpady te są zagospodarowywane we własnym zakresie przez zarządzających nieruchomościami.

- udział składowanych odpadów ulegających biodegradacji (w procentach),

W oparciu o morfologię odpadów powstających na terenie miasta Rzeszowa, około 27 % wagowo masy odpadów komunalnych stanowią odpady ulegające biodegradacji

- udział zebranych odpadów niebezpiecznych ze strumienia odpadów komunalnych (w procentach),

Z informacji Związku Komunalnego „WISŁOK” wynika, że zebrano selektywnie ze strumienia odpadów komunalnych około 0,008 odpadów niebezpiecznych,

- udział odpadów z sektora komunalnego składowanych na wysypiskach (w procentach),

Udział odpadów z sektora komunalnego składowanych na składowiskach wyniósł w 2006 r. około 98 %,

- udział odpadów z sektora gospodarczego składowanych na składowiskach (w procentach),

Udział odpadów z sektora gospodarczego składowanych na składowiskach wyniósł w 2006 r. około 2 %,

- stopień wykorzystania gospodarczego odpadów przemysłowych (w procentach),

Odpady gospodarcze powstające na terenie miasta Rzeszowa zostały wykorzystane w około 12,44 %.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- ilość wytworzonych osadów ściekowych (w Mg·sm/rok),
W 2006 roku wytworzono 5 540 Mg osadów ściekowych o zawartości suchej masy około 20 %
- ilość osadów wykorzystanych na cele rolnicze (w Mg·sm/rok),
W 2006 roku wykorzystanych na cele rolnicze 3 899 Mg osadów ściekowych o zawartości suchej masy około 20 %
- ilość osadów wykorzystanych na cele przemysłowe (w Mg·sm/rok),
W 2006 roku wykorzystanych na cele przemysłowe 1 088 Mg osadów ściekowych o zawartości suchej masy około 20 %
- ilość osadów przekształconych termicznie (w Mg·sm/rok),
W 2006 roku nie przekształcano termicznie osadów ściekowych
- ilość odpadów wytworzona w sektorze gospodarczym (Mg/rok),
W 2006 roku w sektorze gospodarczym wytworzono 109 031 Mg odpadów.
- ilość odpadów z sektora gospodarczego poddanych odzyskowi (Mg/rok),
W 2006 roku poddano odzyskowi 65 505 Mg odpadów powstałych w sektorze gospodarczym.
- ilość odpadów z sektora gospodarczego poddanych unieszkodliwianiu przez składowania (w Mg/rok),
Jak wynika z bazy danych o odpadach, będącej w posiadaniu Urzędu marszałkowskiego w Rzeszowie, w 2006 r. odpady powstające w sektorze gospodarczym nie były poddawane unieszkodliwianiu na składowiskach.
- nakłady inwestycyjne na gospodarkę odpadami (w zł/rok),
W okresie sprawozdawczym, wydatki inwestycyjne na gospodarkę odpadami wyniosły 865 tys. zł.
- udział społeczeństwa w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami wg oceny jakościowej (w procentach),
Wg oceny jakościowej, uznać należy, iż wszyscy mieszkańcy miasta korzystający ze zorganizowanej zbiórki

odpadów czynnie uczestniczą w działaniach na rzecz poprawy gospodarki odpadami. Stąd ocena procentowa wynosi 91,2 %.

- ilość i jakość interwencji (wniosków) zgłaszanych przez mieszkańców (np. dzikie wysypiska),

Niemal wszystkie interwencje mieszkańców miasta w zakresie gospodarki odpadami dotyczyły wniosków o likwidację dzikich wysypisk. W 2006 roku odnotowano 61 interwencji.

- liczba, jakość i skuteczność kampanii edukacyjno-informacyjnych.

W ramach prowadzonej kampanii edukacyjno – informacyjnej zorganizowano około 200 różnego rodzaju, warsztatów, szkoleń, kongresów, konferencji, jarmarków, akcji sprzątnięcia świata, konkursów oraz artykułów i audycji w radio i telewizji.

Wszelkie te działania prezentowały wysoką jakość i dogłębność analizowanych tematów.

Biorąc pod uwagę znajomość problematyki prawidłowego gospodarowania odpadami przez mieszkańców Rzeszowa, skuteczność prowadzonej kampanii uznać należy satysfakcjonującą.

Rozbudowa systemów monitorowania stanu środowiska:

- ilość oznaczeń jakości uzdatnionej wody na wodociągu w Zwiężczy,

Jakości uzdatnionej wody na wodociągu w Zwiężczy jest obrazowana około 60 oznaczeniami.

Ponadto, w ramach monitoringu kontrolnego wyznaczono na sieci wodociągowej 38 punktów kontrolnych. Badania obejmują 12 oznaczeń, w tym w każdym z punktów badania bakteriologiczne wykonywane są 1 raz na 2 tygodnie, fizykochemiczne 1 raz na 2 miesiące.

Monitoring przeglądowy jest wykonywany 5 razy w roku.

- częstotliwość prowadzenia badań jakości uzdatnionej wody na wodociągu w Zwiężczy,

Badania jakości wody uzdatnionej na wodociągu w Zwięczy, są robione 2 razy na dobę wody surowej i wodociągowej, wg harmonogramu badań.

- ilość oznaczeń jakości oczyszczonych ścieków po oczyszczalni w Rzeszowie oraz po oczyszczalniach przemysłowych,

Po oczyszczalni w Rzeszowie wykonano 23 oznaczenia jakości oczyszczonych ścieków,

Ilość oznaczeń jakości oczyszczonych ścieków po oczyszczalniach przemysłowych określają pozwolenia wodno – prawne, wydane indywidualnie dla każdego z zakładów prowadzących oczyszczalnię ścieków

- częstotliwość prowadzenia badań jakości oczyszczonych ścieków po oczyszczalni w Rzeszowie oraz po oczyszczalniach przemysłowych,

6 oznaczeń: BZT₅, CHZT, zawiesina ogólna, azot ogólny, azot amonowy i fosfor ogólny są oznaczane 1 raz na dobę. Pełny zakres 23 oznaczeń jest wykonywany 2 razy w miesiącu.

Częstotliwość prowadzenia badań jakości oczyszczonych ścieków po oczyszczalniach przemysłowych określają pozwolenia wodno – prawne, wydane indywidualnie dla każdego z zakładów prowadzących oczyszczalnię ścieków

Dalszy rozwój edukacji i informacji ekologicznej oraz poszerzanie dialogu społecznego:

- ilość osób, które brały udział w szkoleniach z zakresu ochrony środowiska, w tym zatrudnionych:
  - w administracji,
  - w przemyśle i usługach,
  - w szkolnictwie wszystkich szczebli,

Związek Komunalny „Wisłok” w latach 2004 - 2006 przeprowadził następujące szkolenia, warsztaty i konferencje dla Miasta Rzeszowa:

- o **warsztaty „Oparte na mechanizmach rynkowych niskonakładowe rozwiązania w zagospodarowaniu odpadów komunalnych - model dla małych miast**

- ukraińskich” (kwiecień 2004 – udział wzięło 9 przedstawicieli administracji samorządowej z Miasta Rzeszowa),**
- **warsztaty dla nauczycieli pn. „Edukacja ekologiczna w praktyce” (grudzień 2004 – udział wzięło 15 nauczycieli z rzeszowskich szkół),**
  - **szkolenie z zakresu zagospodarowania odpadów niebezpiecznych (luty 2005 roku – udział wzięło 30 nauczycieli z rzeszowskich szkół),**
  - **Kongres Europejskich Liderów Ekologii (maj 2005 – udział wzięło 8 przedstawicieli administracji samorządowej z Miasta Rzeszowa),**
  - **szkolenie dla pracowników gmin oraz gospodarek komunalnych nt.: „Gospodarka odpadami w tym odpadami niebezpiecznymi” (lipiec 2005 – udział wzięło 3 przedstawicieli administracji samorządowej z Miasta Rzeszowa),**
  - **szkolenia dla nauczycieli i opiekunów z pałcówek oświatowych w ramach projektu „Europejska Akademia Ekologii uczy segregować odpady opakowaniowe – Kaskada Edukacyjna >>Nie musimy śmiecić<<” (kwiecień-czerwiec 2006 – udział wzięło 20 nauczycieli z rzeszowskich szkół),**
  - **konferencja pt. „ Kompleksowa gospodarka odpadami komunalnymi na przykładzie gmin skandynawskich” (listopad 2006 – udział wzięło 12 przedstawicieli administracji samorządowej z Miasta Rzeszowa),**
  - **szkolenie dla nauczycieli w ramach I edycji programu pn. „Program Ekozespołów, czyli ochrona środowiska na co dzień” (grudzień 2006 – udział wzięło 20 nauczycieli z rzeszowskich szkół)**
  - **szkolenia podczas Jarmarków Ekologicznych i Kongresów Liderów Ekologii (czerwiec i grudzień 2004-2006 – udział**

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

wzięło ok. 300 nauczycieli i opiekunów z rzeszowskich szkół).

- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w różnych formach edukacji ekologicznej,

Związek Komunalny „Wisłok” zorganizował w latach 2004-2006 następujące programy edukacyjne dla dzieci i młodzieży z terenu Miasta Rzeszowa:

- **134 warsztaty edukacyjne pn. „Wyprawy w poszukiwaniu Ekolandii”, w których udział wzięło ok. 4 000 dzieci i ponad 300 nauczycieli i opiekunów z rzeszowskich szkół. Ponadto Związek Komunalny „Wisłok” przy współpracy z TVP3 Rzeszów zrealizował cykl 20 filmowanych „Wypraw...”, w którym udział wzięło 7 środowisk szkolnych z terenu Miasta Rzeszowa. Odcinki „Wypraw...” emitowane były na antenie TVP 3 Regionalnej w okresie wakacyjnym.**
  - **3 Jarmarki ekologiczne „S.O.S.” dla Ziemi, w których udział wzięło ok. 1 700 dzieci i młodzieży z rzeszowskich szkół**
  - **3 Kongresy Liderów Ekologii – udział wzięło ok. 600 dzieci i młodzieży z rzeszowskich szkół**
  - **3 akcje Sprzątanie Świata – udział wzięło ok. 1 000 dzieci i młodzieży z rzeszowskich szkół**
- liczba absolwentów wyższych uczelni Rzeszowa wykształconych w zakresie ochrony środowiska,

Absolwenci Politechniki Rzeszowskiej o kierunku inżynieria środowiska (studia stacjonarne, niestacjonarne pierwszego i drugiego stopnia):

rok akademicki 2004/2005 - 152 osoby

rok akademicki 2005/2006- 84 osoby

Pozostałe uczelnie zgodnie z przeprowadzoną rozmową telefoniczną nie prowadzą kierunku studiów w zakresie ochrona środowiska.

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- ilość artykułów o środowisku, które pojawiły się w czasopiśmie regionalnych,

W latach 2004-2006 Związek Komunalny „Wisłok” promował Miasto Rzeszów i gospodarkę odpadową dla zrównoważonego rozwoju za pośrednictwem lokalnej prasy (ukazały się artykuły w: 6 w Nowinach, 8 w Super Nowościach, 4 w Gazecie Wyborczej, 12 w Biuletynie Podkarpackiej Izby Rolniczej).

- ilość audycji o problematyce ochrony środowiska, które zostały wyemitowane w radiu i telewizji,

W latach 2004-2006 Związek Komunalny „Wisłok” promował Miasto Rzeszów i gospodarkę odpadową dla zrównoważonego rozwoju na antenie lokalnych rozgłośni radiowych (audycje: 12 w Radio Rzeszów, 15 w Radio VIA) oraz TVP 3 Rzeszów (wielokrotne emisje programu „W poszukiwaniu Ekolandii”, audycja o odpadach elektrycznych i elektronicznych, 8 wiadomości w serwisie Aktualności).

- ilość spotkań dyskusyjnych o problemach środowiska, które zostały zorganizowane przez Urząd Miasta,

- ilość konkursów, rajdów, wystaw itp. o problematyce ekologicznej,

W latach 2004-2006 Związek Komunalny „Wisłok” zorganizował i przeprowadził dla dzieci, młodzieży oraz nauczycieli z Miasta Rzeszowa następujące konkursy:

W latach 2003-2006 przeprowadzono konkursy:

- „Łowcy baterii” – zorganizowano 5 edycji konkursu
- „Zielona butelka” – zorganizowano dwie edycje konkursu
- „Wiecznie Zielone Drzewo” – zorganizowano dwie edycje konkursu
- „c’OLAGE Moja Rzeka” – zorganizowano dwie edycje konkursu,
- „Przybysz z planety WEEE” (promujący zbiórkę odpadów elektrycznych i elektronicznych) zorganizowano dwie edycje konkursu,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

- **Konkursy w ramach obchodów czterech Światowych Dni Ochrony Środowiska oraz czterech Kongresów Liderów Ekologii – przeprowadzono ogółem 16 konkursów,**
- **Konkursy „Podkarpackiego Systemu Zbiórki Olejów Odpadowych” – przeprowadzono ogółem 4 konkursy,**

W ramach Kongresu Liderów Ekologii Związek Komunalny „Wisłok” zorganizował 3 wystawy ekologiczne prac laureatów konkursów. Wystawy odbywały się na terenie wyższych uczelni w Rzeszowie (Politechnika Rzeszowska, Uniwersytet Rzeszowski, Wyższa Szkoła Informatyki i Zarządzania) oraz w holu Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego (2 wystawy „Przybysza z planety WEEE”)

- ilość spotkań Rady Miasta, na których poruszano zagadnienia ochrony środowiska,
- ilość dyplomów wyższych uczelni o problematyce ekologicznej.

W świetle przeprowadzonych rozmów telefonicznych, tylko Politechnika Rzeszowska organizuje kierunki studiów związane z problematyką ochrony środowiska.

5. Ocena realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska

Ocena realizacji założeń Programu Ochrony Środowiska jest złożona, jak złożone są zamierzenia i cele w nim postawione.

Ogólnie stwierdzić należy, iż większość z postawionych zadań jest w trakcie realizacji, lub na etapie projektów. Jest to spowodowane koniecznością przeprowadzenia analiz i ocen, mających na celu jednoznaczne określenie czy zadanie nie narusza interesu osób trzecich, uzyskania zapewnienia współfinansowania przez Fundusze Pomocowe, czy też odniesienie się do zmieniających się przepisów prawa, rodzących w konsekwencji zmianę oceny ekonomicznej przedsięwzięć.

Na wysoką ocenę zasługują działania Urzędu Miasta w propagowaniu zachowań zgodnych z zasadami ochrony środowiska. Odzwierciedleniem tego faktu jest liczba organizowanych przy czynnym współudziale miasta imprez plenerowych i edukacyjnych, szkoleń, jak również przy tworzeniu programów telewizyjnych i audycji radiowych poruszających tą tematykę.

Ponadto, we wszystkich zakładach komunalnych, będących jednostki organizacyjne miasta Rzeszowa, prowadzone są wg własnych kompetencji, działania zmierzające do poprawy stanu środowiska, bądź poprawy standardów świadczonych usług. Tak np. MPGK w Rzeszowie z własnej inicjatywy podjęło starania budowy sortowni odpadów opakowaniowych, mającej na celu wzrost efektywności prowadzonej selektywnej zbiórki odpadów, jak również dążenie do osiągnięcia zakładanych poziomów odzysku.

MPWiK prowadzi działania techniczne i organizacyjne zmierzające do rolniczego wykorzystania osadów ściekowych, natomiast będący w strukturach organizacyjnych MPWiK w Rzeszowie ZUW w Zwiężycy w zakresie wykorzystania osadów z uzdatniania wody, oraz poprawy jej jakości.

Dziania te są przykładem, świadczącym o zapobiegliwości zarządzających przedsiębiorstwami komunalnymi i nie tylko,

Raport z realizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Rzeszowa

w staraniach o poprawę elementów środowiska w mieście, mających bezpośredni wpływ na standard życia jego obywateli.

Inną grupą działań, są wszelkiego rodzaju działania mające na celu poprawę estetyki i jakości życia. Do działań tych zaliczyć należy wszystkie te, które poprawiają elementy zieleni miejskiej, jak również jakości powietrza. Zaliczyć do nich należy wszystkie inwestycje drogowe realizowane w sposób możliwie najlepiej chroniący środowisko, tj., wraz ekranami dźwiękochłonnymi, czy też infrastrukturą podziemną, chroniącą wody powierzchniowe, jak również elementami zieleni niskiej i wysokiej.

Ważną inicjatywą, rozpoczętą przed 2004 r., a realizowaną konsekwentnie w czasie ocenianym nn. Sprawozdaniem, są działania w zakresie wymiany taboru komunikacyjnego na zasilany gazem ziemnym. Efektem tych działań będzie niewątpliwa poprawa jakości powietrza w mieście, jak również możliwość ograniczania do koniecznego minimum kosztów użytkowników komunikacji zbiorowej, a tym samym rezygnacja z indywidualnych środków komunikacji i ograniczania ruchu samochodowego w centrum miasta.

Ogólnie stwierdzić należy, iż w odniesieniu do opisu stanu środowiska w Programie Ochrony Środowiska z 2003 r., jak również w wyniku analizy wskaźników jego oceny, uznać należy, iż w każdej z dziedzin będącej przedmiotem Programu, w latach 2004 – 2006 dokonano znaczących postępów w realizacji zadań mających na celu poprawę stanu środowiska naturalnego miasta Rzeszowa.